

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

(Danıştay'ın İptal Kararı Üzerine Verilen)
REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2003-3-46 (Soruşturma)
Karar Sayısı : 11-07/121-36
Karar Tarihi : 3.2.2011

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER :

10

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Doç. Dr. Mustafa ATEŞ, Mehmet Akif ERSİN, İsmail Hakkı
KARAKELLE, Doç. Dr. Cevdet İlhan GÜNAY, Murat
ÇETİNKAYA, Reşit GÜRPINAR

B. RAPORTÖRLER: Ümit GÖRGÜLÜ, Nilgün KOCADAĞ

C. ŞİKAYET EDEN: T.C. Ankara Valiliği Emniyet Müdürlüğü
İskitler/Ankara

20

D. HAKKINDA SORUŞTURMA YAPILAN:
Gimsa İnş. San. Tic. Tur. İth. İhr. Ltd. Şti.
İstasyon Mah. Ayaş Cad. No:8 Ankara

30

E. DOSYA KONUSU: Ankara ili Yenimahalle, Sincan, Etimesgut bölgelerinde faaliyet gösteren 85 ekmek üreticisi ile anılan bölgelerdeki ekmek üreticisi teşebbüsler tarafından ilgili ürün pazarında koordinasyon sağlamak üzere yetkilendirilen Naci Kutanis ve Diren Org. Dan. Müş. ve Tic. Ltd. Şti. ve 21 market ile Keçiören ve Altındağ ilçelerindeki ekmek pazarında faaliyet gösteren 62 ekmek üreticisi teşebbüs hakkında yürütülen soruşturma ile ilgili 27.12.2007 tarih ve 07-92/1170-456 sayılı Kurul kararının, Danıştay 13. Dairesi'nin 28.12.2010 tarih ve 2008/3125 E., 2010/8814 K. Sayılı kararı ile davacı bakımından iptal edilmesi ertesinde, ilgili dosyanın yeniden değerlendirilmesi.

40

F. İDDİALARIN ÖZETİ: 16.4.2003 tarih ve 1608 sayı ile Kurum kayıtlarına intikal eden, T.C. Ankara Valiliği Emniyet Müdürlüğü tarafından gönderilen, Ankara Vali Yardımcısı Ramazan Urgancıoğlu imzalı yazıda Ankara Emniyet Müdürlüğü Kaçakçılık ve Organize Suçlar Şube Müdürlüğü'nce yapılan bir soruşturma neticesinde; Naci Kutanis, Mehmet Sami Akkerman, Orhan Yaralı, Metin Muratoğlu, Ali Kale, Salim Alnıaçık ve Gürsel Alnıaçık isimli şahıs ve çalışanların, Ankara ili Sincan, Etimesgut, Yenimahalle, Altındağ ve Keçiören ilçelerinde kendilerinin denetiminde rekabeti önlemek amacıyla fırıncılar birliği adı altında kartel oluşturdukları ve üye fırın işletmecilerinden herhangi bir makbuz veya fatura düzenlemeden, her bir ekmek başına 2000 yılında 2000 TL, 2001 yılında 4000 TL, 2002 yılından bugüne kadar ise 4000 TL olmak üzere çek, senet ve nakit karşılığı kayıt dışı para toplayıp vergi kaçırdıkları, rekabet ortamı yaratmak amacıyla daha fazla üretim yapıp ucuz ekmek satmak isteyen fırın sahiplerini, ekmek verdikleri bayileri azaltmaları, fazla üretim yapmamaları, ucuz ekmek satmamaları ve birden fazla fırın işletiyor ise diğerlerini kapatmaları yönünde; ekmek verdikleri bayileri ise

50 ucuz ekmek satan fırınlardan ekmek almamaları için tehdit ettikleri, yapılan tehdit ve baskılara aldırmayıp ucuz ekmek satmak isteyen fırınların ekmek dağıtım araçlarının önünü keserek çalışanları darp edip yaraladıkları, araçlarına zarar verdikleri, fırın işletmecilerini, çalışanlarını ve ekmek verdikleri bayi sahiplerini tehdit baskı ve korkutmak suretiyle sindirip rekabet ortamını ortadan kaldırarak, kendilerine haksız çıkar sağladıkları yönünde elde edilen belge, doküman ve soruşturma evrakının şüpheliler ile birlikte hazırlık 2001/589 sayı ile Ankara DGM Cumhuriyet Başsavcılığı'na intikal ettirildiği belirtilmiş ve gereğinin yapılması istenmiştir.

G. DOSYA EVRELERİ:

60 Kurum kayıtlarına 16.4.2003 tarih ve 1608 sayı ile giren şikayet üzerine hazırlanan 3.6.2003 tarih ve 2003-3-46/BN-03-HS sayılı Bilgi Notu Kurul'un 12.6.2003 tarih ve 03-42/467-M sayılı toplantısında görüşülmüş ve Ankara ili Yenimahalle, Sincan, Etimesgut bölgelerinde faaliyet gösteren 85 ekmek üreticisi ile anılan bölgelerdeki ekmek üreticisi teşebbüsler tarafından ilgili ürün pazarında koordinasyon sağlamak üzere yetkilendirilen Naci Kutanis ve Diren Org. Dan. Müş. ve Tic. Ltd. Şti ve 21 market ile Keçiören ve Altındağ ilçelerindeki ekmek pazarında faaliyet gösteren 62 ekmek üreticisi teşebbüsün rekabetin kısıtlanması sonucunu doğurabilecek nitelikte faaliyetlerde bulduklarına ilişkin iddialar ciddi ve yeterli bulunarak, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanununun 40. maddesi uyarınca soruşturma

70 açılmasına karar verilmiştir. Kurul'un 12.6.2003 tarih ve 03-42/467-M sayılı soruşturma kararı taraflara tebliğ edilmiştir. Bu karar üzerine hazırlanan 4.5.2004 tarih ve S.R. /04-7 sayılı Soruşturma Raporu, Kanun'un 45/1. maddesi uyarınca tüm Kurul üyeleri ile ilgili taraflara tebliğ olunmuş ve aynı maddenin ikinci fıkrası gereğince taraflardan 30 gün içinde yazılı savunmalarını göndermeleri istenmiştir. Taraflardan gelen 2. Yazılı savunmaya karşı Soruşturma Heyeti tarafından hazırlanan "Ek Yazılı Görüş" Kanun'un 45/2. maddesi uyarınca 19.10.2004 tarihinde tüm Kurul üyeleri ve taraflara tebliğ edilmiştir. Tarafların sözlü savunma talebi üzerine Kurul 25.11.2004 tarih ve 04-73/1081-M sayılı toplantısında sözlü savunma toplantısı yapılmasına karar vermiştir. 12.1.2005 tarihinde sözlü savunma toplantısı yapılarak

80 tarafların sözlü açıklamaları dinlenilmiştir. Rekabet Kurulu 18.1.2005 tarihinde 05-06/52-21 sayı ile nihai kararını vermiştir.

İlgili taraflardan Gimsa Ltd. gerekçeli kararın tebellüğ edilmesinin ardından kararın iptali için Danıştay'a başvurmuştur. Söz konusu Kurul kararı soruşturmayı yürüten Kurul üyesinin nihai karar toplantısına katılarak oy kullanmasının hukuka aykırı olduğu gerekçesiyle Danıştay 13. Dairesi'nin 30.01.2007 tarihli kararı ile iptal edilmiştir.

90 Bunun üzerine Kurul mevcut dosya üzerinden yeniden karar verilmesini teminen gerekli hazırlık çalışmalarının yapılmasına ve konunun Kurul gündemine getirilmesine karar vermiştir. Kurul'un 15.8.2005 tarih ve 05-51/785-M sayılı Kararı'nın gereği olarak dosya üzerinde yapılan değerlendirmeler ışığında düzenlenen 11.5.2007 tarihli yönetici özeti 18.5.2007 tarih ve REK.0.07.00.00-110/107 sayılı Başkanlık önergesi ile Kurul'a sunulmuştur. Karar yeter sayısının oluşmaması nedeniyle 23.5.2007 tarih ve 07-42/462-T sayılı, 30.5.2007 tarih ve 07-45/502-T sayılı, 13.6.2007 tarih ve 07-51/541-T sayılı ve 20.6.2007 tarih ve 07-53/574-T sayılı Kararlarda ifade edildiği üzere karar alınamamıştır. Dosyada temyiz sürecine ilişkin yeni gelişmelerin gündeme gelmesiyle 8.10.2007 tarihli Bilgi Notu 16.10.2007 tarih ve REK.0.07.00.00-110/224 sayılı Başkanlık önergesi ile Kurul'a

100 sunulmuş, Kurul ilk inceleme, önaraştırma ve soruşturmaya ait tüm savunma, ek savunma, sözlü savunma tutanakları, sözlü savunma toplantısının ses kayıtlarının yazılı açılımı, raporlar, Danıştay'ın iptal kararı, tüm dosya münderecatında yer alan bilgi ve belgeleri inceleyerek, 27.12.2007 tarih ve 07-92/1170-456 sayılı nihai kararını vermiştir.

Rekabet Kurulu'nun anılan kararına karşı Gimsa Ltd. Danıştay nezdinde iptal davası açmıştır. Söz konusu Kurul kararı asgari cezaya esas alınan cironun ait olduğu yılın yanlış tespit edildiği gerekçesiyle Danıştay 13. Dairesi'nin 28.12.2010 tarih ve 2008/3125 E., 2010/8814 K. sayılı kararı ile iptal edilmiştir.

110 Kurul ilk inceleme ve soruşturmaya ait tüm savunma, ek savunma, sözlü savunma tutanakları, raporlar, Danıştay'ın iptal kararı, tüm dosya münderecatında yer alan bilgi ve belgeleri inceleyerek; 3.2.2011 tarih ve 11-07 sayılı toplantısında 11-07/121-36 sayı ile nihai kararını vermiştir.

H. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili yönetici özetinde; soruşturma sürecinde elde edilen bilgi ve belgeler ışığında, hakkında karar alınması gereken taraf açısından Soruşturma Raporu'nda verilen sonuçlarda herhangi bir değişikliğe gidilmesine gerek olmadığı ifade edilmektedir.

120 **I. İNCELEME ve DEĞERLENDİRME**

I.1. İlgili Pazar

I.1.1. İlgili Ürün Pazarı

İlgili ürün pazarının tespitinde; satın alanların gözünde fiyatı, kullanım amaçları, fiziksel özellikleri ve nitelikleri bakımından aynı sayılan ya da yüksek ikame edilebilirliği olan mal ve hizmetlerden oluşan pazarın dikkate alınması gerekmektedir. 130 Bunun yanında başkaca unsurlar da dikkate alınabilmektedir. Ekmek temel gıda maddesi olma özelliği nedeniyle diğer gıda maddeleri ile ikame edilememektedir. Her ne kadar tüketicinin poğaçaya, simit gibi ürünleri ekmele ikame edilebilir olarak değerlendirdiği ve genel olarak unlu mamuller ile ekmeğin aynı pazarda yer aldığı iddia edilebilirse de Türk tüketicisi bakımından ekmeğin günlük beslenmede oynadığı büyük rol göz önünde bulundurulduğunda ekmeğin ayrı bir pazar teşkil ettiği anlaşılacaktır. Buna ek olarak, daha ziyade açlığı gidermek amacıyla tüketilen poğaçaya, simit gibi unlu mamullerin aksine ekmele, yemekle birlikte tüketilen bir ürün niteliği taşımakta ve unlu mamullere kıyasla düşük fiyatla satışa sunulmaktadır. Bu bakımdan unlu mamullerin nitelik, kullanım amacı ve fiyat bakımından ekmele ikame 140 edilmesi mümkün görülmemektedir.

Yukarıda yer verilen açıklamalar doğrultusunda, dosya konusu anlaşmaların hem ekmele üretimi hem de satışını kapsadığı hususu dikkate alınarak ilgili ürün pazarı "ekmele pazarı" olarak belirlenmiştir.

I.1.2. İlgili Coğrafi Pazar

Ekmek tüketimine bakıldığında, söz konusu ürünün çabuk bayatlaması nedeniyle tüketicinin genel olarak çevre bakkal, market ya da fırınlardan ekmeği günlük olarak

150 temin ettiği görülmektedir. Benzer bir şekilde ekmek, fırınlar tarafından bakkal ve marketlere günlük ya da günde bir defadan fazla gerçekleştirilen teslimatlarla sağlanmaktadır. Satış noktalarına günde en az bir kere teslimat yapma zorunluluğu nedeniyle, mevcut durumda kar oranları oldukça düşük olan fırınların, taşıma maliyetlerini en aza indirmek için yakın mesafelere dağıtım yapmayı tercih edeceği açıktır. Bu nedenle, gerek ekmeğin raf ömrü gerekse taşıma maliyetleri dikkate alındığında, ekmeğin öncelikle üretildiği fırının bulunduğu ilçe ve çevresinde satıldığı ifade edilebilir. Ancak taşıma maliyetinin fırın için caydırıcı olmadığı ve satış noktası ile fırın arasındaki mesafenin, ekmeğin noktaya taze ulaştırılmasını engellemediği durumlarda, fırınlar kendi bölgeleri dışına da teslimat yapmaktadırlar. Söz konusu mesafenin, kar oranının daha da düşmesine bağlı olarak, hangi aşamadan sonra caydırıcı olacağı fırından fırına değişmekle birlikte, ortalama olarak il dışına teslimat yapmanın her fırın açısından ciddi bir maliyet yaratacağı ortadadır. Bu nedenle, ekmek ürünü bakımından fırınların genel olarak buldukları ilçe ve çevresinde faaliyet gösterdikleri ancak koşulların uygun olması halinde aynı il içerisinde bulunan diğer fırınlarla da rekabet ettikleri söylenebilir.

160 Bu bağlamda, ilgili coğrafi pazarın, her bir fırının ağırlıklı olarak kendi bölgesi içinde faaliyette bulunması ve dosya konusu anlaşmaların kapsamı göz önünde bulundurularak *Ankara İli Sincan, Yenikent, Etimesgut, Yenimahalle, Altındağ ve Keçiören ilçeleri* şeklinde birden fazla alt ilgili ürün pazarından oluşan, bununla birlikte aynı il içerisinde bulunan fırınların sınırlı da olsa birbirleri ile rekabet halinde olduğu hususu da dikkate alınarak *Ankara İli sınırları* olarak belirlenmiştir.

I.2. Taraflar

I.2.1 Gimsa İnş. San. Tic. Tur. İth. İhr. Ltd. Şti. (Gimsa Ltd. Şti.)

Şirketin merkezi İstasyon Mah. Ayaş Cad. No:8 Ankara adresinde bulunmaktadır.

180 I.3. Yapılan Tespitler ve Deliller

Yapılan soruşturma çerçevesinde 22.10.2003–24.10.2003 tarihleri arasında hakkında soruşturma yürütülen fırınlarda eşzamanlı olarak yerinde inceleme yapılmış ve ilgili teşebbüslerin yetkilileri ile görüşülmüştür. Ayrıca aynı kapsamda 18.11.2003–19.11.2003 tarihleri arasında haklarında soruşturma yürütülen marketlerde de yerinde inceleme yapılmış ve şirket yetkilileri ile görüşülmüştür. Anılan görüşmelerin önemli bölümleri ve diğer bilgiler söz konusu teşebbüsler temelinde aşağıda sunulmuştur.

190 I.3.1. Naci KUTANİS-Diren Organizasyon Ltd. Şti.

18.11.2003 tarihinde Rekabet Kurumu'nda kendisi ile yapılan görüşmede aşağıdaki bilgileri vermiştir:

“ ...

1. Ekmek fiyatını meslek odası belirler. Valilik onaylar. Ekmek halkın temel tüketim maddesi. Bunun fiyat politikası serbest pazar politikasına dayanır. Ancak bu belli değil. Her yerde olan ekmeğin üst fiyatı belliyken alt fiyatı belli değil. Promosyonda damping yapılamayacak tek şey ekmek. Bir alana 2 ekmek bedava gibi. Gittim görüştük fırıncılarla. Bizim tek üretebildiğimiz şey

- 200 ekmek. Satış fiyatı maliyetini karşılamıyordu. Bizim sektördeki insanlar ya fabrikaları kapatacaklardı. Hepsine gittim. Tek tek görüştüm. Üretenlerle de görüştüm. Ekmeği normal, Odanın fiyatından satın dedim. Noterden ihtarname çektim. Gereken yerlere başvuracağımı söyledim. İşlemlerin hepsini fırıncılar adına yaptım. Türlü yerlere şikayet ettim. Hep hukuki yollara başvurdum. Anlaşma zemini yarattık. Centilmenlik anlaşması yaptık. Kendi aralarında ve fırıncıları kapsayan sözleşme yapılacak. Yapılan centilmenlik sözleşmesinde bir müeyyide yoktur. Anlaşmayı bozan olursa 3 gün içinde Naci Bey tarafından halledilecek. Halledilmezse bir yaptırım yok.
- 210 2. Niye bazılarının ismi yok?
Hepsiyle görüşemedim.
3. İsmi olup imzası olmayanlar var? Mesela GİMA?
Yanlış hatırlamıyorsam Selma Okumuş (zamanın koordinatörü) ile görüştüm. Hepsini imzalasın dedim. Söz teatisinde buldunuz dedim. Sorumlu insana ulaşamadım. Hepsinin yetkilileri ile görüştüm. İstenen şey illegal değil. Sadece resmi tarifeye uyulması istendi. Bir kere yapılmış bir anlaşma değil. Birçok kereler yapılmıştır.
- 220 4. Uyum sağlanıyor muydu?
Fırıncılar arasında koordinasyon olmadığı için marketler ekmek üretmeye başladı. Sokaktaki insan bile rahatsızdı. Dönem dönem uyum sağlanıyordu. Ankara içindeki marketlerin çoğunun üst düzey yetkilileriyle görüştüm. Bu firmalar üretim yapmamış olsa hiçbir sorun çıkmaz.
5. Üretim yapmayan marketlerin fiyatı arttırmıyorum deme şansı var mı?
Tabi ki diyebilir. İsterse maliyetin altına bile verebilir. Fırınlara bağımlı değiller. Fırıncılarda da sabit bir fiyat yok. 28 fırıncı ile sözleşme imzalandı. Ama zor durumda olan daha düşüğe satabilir.
- 230 6. Uygulama nasıl oldu?
Yasal şantaj denilebilir. Üretim yapmayacağımızı söyledim (fırıncılar olarak) ortak mutabakat çıktı. Ne isteniyor? Gıda tüzüklerine uyulması isteniyor, Meslek odasının belirlediği fiyattan satılması isteniyor. Benim yaptığım bütün işler Ankara Tic. Odası başkanı tarafından yapılması gereken işlerdir. En büyük haksız rekabeti Ankara Belediyesi yapmaktadır. Ankara Halk Ekmek yüzünden bu sektör kötü durumdadır. 400 iken fırın sayısı şimdi 150'dir. Bu işi 2003 Mart ayında kapattım. Aktif olarak tutuklanmam ile bitti. Diren Organizasyon hala daha faaliyetini gösteren bir şirket. Yönetimde ben varım. Tek imzaya yetkili kişi Naci Bey'dir.
7. Bütün fırınlarla anlaşma yaptınız mı? Hangileri sizinle anlaştı?
Ödeme almadıklarım da var. Sözlü olarak katılırsız diyenler de var. Bu bilgileri daha sonra getireceğiz.
- 240 8. Herhangi fırını sağlık koşullarına uymadığı için kapatılması yönünde şikayet ettiniz mi?
1 tane fırının kapatılmasını sağladım.
9. Bazı fırınlara para verilip kapatıldığı söyleniyor?
Ben iç barışı sağlarken hiçbirini sektör dışında bırakmak istemedim. Kirasını fırıncılar karşıladı. Sırf kapatmasını diye.
10. Belli fırınlar ben üretmeyeceğim mi dedi?
Ekmek kavgası için bir fırıncı bir fırıncıyı öldürdü. Ben fırınların yaşamasını istiyorum. Sorunları ortaya çıkaralım. Yaşam mücadelesi verelim. O yüzden o insanları göz ardı edemeyiz. Sincan'da kapalı fabrika kalmadı. O insanları bulduk. Ekonomik gücüm yetmez dediler. Üretmek isteyenlere ürettirdik. Bu

- 250 *kararı fırıncılar verdi. Kendi bayilerimizi ona verelim. Fon verelim. Ayrıca kendi aralarında bir tür dayanışma yaptılar. Ben sadece o işte aracılık yaptım. Yetkiliydim. Ben kapatın veya açın deme yetkisine sahip değilim. Diren Organizasyon çalışmaya başladıktan sonra 4 tane ekmek fabrikası açıldı. Sadece insan sağlığına önem veren şekilde üretmesi kaydıyla.*
11. Çek, senetler alınmış. Bunları teminat olarak mı aldınız?
Bu senetleri hizmet bedeli olarak para yerine aldım. Sektörde genellikle para yerine senet geçer. 2002 yılında bırakmak için toplantıya çağırdım. 6 aylık senetleri hazırlayıp verdiler. Bu illegal bir yapı değil. Bir ara bırakayım dedim. Bırakmamam için 6 aylık evrak verdiler. Bir kısmını bıraktım. Bulunan evraklar iade edilmesi için elemanlarıma verdiğim evraklardı.
- 260 12. Altındağ ve Keçiören'de böyle bir organizasyonu yapmanız önerildi mi?
Mamak'tan böyle bir teklif geldi. Yusuf Bey'de vardı. Ben kabul etmedim. Altındağ'dan da öneri geldi. Ben kabul etmedim. Ben herkese bu işi resmi yapması için suç duyurusunda bulundum. Hiçbir resmi işlem yapılmadı. Ben ceza evine girdim.
13. Orhan Yaralı?
Bunun tek bir çıkış noktası vardır. Meslek odası kanalıyla bu işi yapalım dedim. Şimdi benim sözüme geldiler. Orhan Yaralı bu yapılanmayı kabul etmediği için Ankara Fırıncılar Odasının başına geçip yapmaya çalıştım.
- 270 14. Fırıncılar Odası ile bu işi yapsaydınız para alamayacaktınız? Bu sizin aleyhinize değil mi?
Evet ama önemli olan ekmek yemek. Sektörü büyütmek istiyorum. Odanın başına geçtiğimde her bölgede bir kişinin önderliğini bitiririm.
15. Sizin asıl şikayet noktanız diğer insanların bu işi resmi olarak yapmaması mıydı?
Bu işin ahlaki ve hukuki alt yapısını oluşturmak istiyorum. Ben kanayan bir yarayı onarmaya çalışıyorum.
16. Organizasyona giren ve girmeyen fırınları belirtir misiniz?
Giren ve girmeyen fırınları daha sonra bildireceğiz.
- 280 8 ayda bir, bir kaos oluşturuyor. Sonra küçük ekmek fırınlarını büyük fırınlar alıyor.
Uygulamadaki sorunlar, Fırıncılar ekmek fiyatını tavsiye ediyor, il sağlık müdürleri var hıfzısıhha var. Bunlar yetersiz kalıyor. Fırıncılar da kendi aralarında anlaşmak zorunda kalıyorlar. Kendi içinde bir denetim mekanizması kuruyorlar. Ekmeğin fiyat marjı olması gerekiyor. Minimum ve maksimum fiyatın belirlenmesi. Fırıncılar birlik oluşturmuş ve vekaleten Diren Organizasyon bu fırınlar adına şikayetleri yapıyor. Gereken resmi yerlere başvuruyu Diren Org. yapıyor. İş takibi yapıyoruz. Sektörün özel işlerini yapıyoruz. Yaptırımımız yok. En kötü ihtimalle savcılığa şikayet ediyoruz.
- 290 17. Fırınlardan çek senet alıp uymayanları mahkemeye verelim denildi mi?
Evet ama ben kabul etmedim. Hiç uymayan oldu. Ama ikna yeteneğimizi kullandık. Sektörü çok iyi tanıyorum. En büyük tehdit ben bu işi bırakırımdı. Nihayetinde de bıraktım. Yenimahalle'de 2001 aralık ayında bıraktım. 4 tanesi iflas etti. İlegal yapılar hala daha devam etti. İlegal yapı, sözleşme olmayan yapıdır.
18. Sizin bölgenizde sizin adınıza, bilginiz olmadan birileri gidip bir fırını sıkıştırmış olabilir mi?
Zannetmiyorum. Bana sektörden çıkmam için para önerildi. 2001 Kasım ayında 2 milyar lira önerildi. Diğer bölgedeki yöneticiler tarafından. Gürsel

300 *Alniaçık ile Mahmut Zemheri arasındaki kavganın Diren Org. ile hiçbir ilgisi yok. Ben bıraktım bu işi. 1 ayda çok fazla kavga oldu. Bu kavga da bu sırada oldu. Bu kavgayı sonuçlandırınca her iki taraf da bana tekrardan bu işi yapmayı önerdi. Beni istemeyen diğer bölgenin fırıncıları bu işi bırakmam yönünde baskı yaptılar. Her şeyi isteyen fırıncıydı. Anlaşmayı bozan da fırıncıydı. Kendi aranızdaki sözleşmeye kendiniz uymuyorsunuz. Ben bırakmak istiyordum. 2003'ün Mart ayına kadar bırakma dediler. Bıraktıktan sonra bazılarının benim adımları kullanarak anlaşmalar imzaladığını gördüm. Bunun için resmi yazımı yazdım Sincan'a.*

310 *Fıili olarak DGM soruşturmasından sonra bu işlerle uğraşmayı bıraktım. Gerek temsilcisi olduğum Diren Org. Ltd. Şti. gerekse şahsım adına açılan soruşturmaya karşı yazılı belgelerimi ve evraklarımı daha sonra sunacağım....”*

5.12.2003 tarihinde Rekabet Kurumu toplantı salonunda Diren Organizasyon Ltd. Şirketinin yöneticisi Naci Kutanis ve vekili Hasan Erdoğan ile yapılan görüşmede aşağıdaki bilgilere ulaşılmıştır:

“ ...

19. Çankaya marketinde imza var ama isim yok. Kimin imzaladığını ya da kiminle görüşme yaptığınızı hatırlıyor musunuz?
- 320 *Çankaya marketin personeli ile görüşülmüştür. Bu anlaşma fırınlar ile marketler arasında birbirine karşı bir taahhüt içermektedir. Dürüstçe bir söz vermedir. Karşılıklı anlayış vardır. İmzası olan da olmayan da bunu kabul etti. Çeşitli bölgelere gittik. Pursaklar ve Çankaya dahil. Aslında herkesi serbest bıraktık bağlayıcılığı yoktu.*
20. Tansaş adına Horon Gıda diye imza atılmış. Tansaş ile görüşmeniz veya anlaşmanız oldu mu? Horon Gıda ile görüşme veya anlaşmanızdan Tansaş'ın haberi var mıydı?
- 330 *Horon Gıda, Tansaş'ın ekmek ve unlu mamullerini pazarlamaktadır. Tansaş'ın genel merkeziyle görüştük. Yöneticilerle gittim görüştüm. Mutabık olduk. Horon Gıda da kabul etti.*
21. Gimsa ile görüşme yaptınız mı? Gimsa adına imza atan kişinin Köroğlu fırını adına çalıştığını biliyor muydunuz? O dönemde Köroğlu'nun bulunmadığı diğer Gimsa şubeleri ile görüşmeniz oldu mu?
- 340 *Köroğlu'nun kendi ekmek fabrikası var. Anlaşmaların dışındadır. Tezgahta satar. Sözleşme yapmadı. Ben Gimsa'nın yönetimiyle görüştüm. 6 ay ya da 1 yıl sonra Gimsa ile Köroğlu anlaşma yapıyor. Görüşmemizi Gimsa'yla yaptık. Devamında Köroğlu'yla devam ettik. İlk anlaşmada Köroğlu yoktu. Sonradan girdi. Gimsa'nın beni tanımadığını söylemelerinden başka bir çareleri yoktur. Biz onlarla görüştük bilgi alışverişimiz oldu.*
22. Yimpaş ile anlaşmanız nasıl gerçekleşti?
- 340 *Yimpaş'a hukuki bir tehdidimiz oldu. Bu İl Sağlık Müdürlüğü'ne verilen yazı gibidir. Ekmekte damping yapma haklarına sahip olmadıklarını söyledim. Gereken neyse yapılacak dedim. Bunun adı tehditse evet tehdit ettim. Tepkileri gelin burada toplantı yapın ve kararları kabul edeceğiz oldu. Uyum sağladılar. Büyük marketler müşteri çekebilmek için o dönem yasal ekmek fiyatının örneğin yarısına satmaya başladılar. Fırıncılar kendi aralarında bir anlaşmaya varmışlar. Ancak marketler onları tehdit etmekteydi. Naci Bey de fırıncıların vekili olarak onlara yasal yollara başvuracağını söyledi. Marketler de uzlaşım diyorlar. Bunlar mevzuata aykırı olarak düşük gramajla ekmek satıyorlardı. Bu fırıncıları vuruyor. Biz nasıl yasal mevzuata uyuyorsak herkes uymalı. Yimpaş*

- 350 *mihenk taşını oluşturmaktadır. Hukuki olarak kazanacağımız belli olduktan sonra hepsi de buna uydu. Bir kere Yimpaş onların salonuna toplanalım dedi (diğer marketlerle beraber). Ama bir kere siz tamam diyorsanız diğerleri de buna uyarlar. Yimpaş'ın isteği üzerine o sözleşmeler yapıldı.*
23. Makromarket'te kiminle görüştünüz. Anlaşmayı kiminle yaptığınızı hatırlıyor musunuz?
Bütün hipermarketlerin yöneticileri ile konuştum. Mağaza yöneticileri ile de görüştüm.
24. Endi'de kiminle görüşme yaptığınızı hatırlıyor musunuz?
Endi'den Sema Okumuş (Fiba Holding'ten) ile telefonda konuştum. (Gima'yı da temsil ediyor)
- 360 *Çelikler, Şenkaya, Fiba, Soykan, Tempo, Contour ve Gima'nın yetkilileri ile görüşülmüştür. Ancak imza aşamasında imzalar eksik kalmıştır. Zaten bizim açımızdan imzalarının olup olmaması önemli değildi.*
25. Ulusoy Kardeşler Ekmek fırını diye bir fırın hatırlıyor musunuz?
Böyle bir fırın var. Ama kapandı. Ödemesi ve sözleşmesi var.
26. Bazı fırınlar imzaladıkları sözleşmelerin başlangıçta boş olduğunu daha sonra içinin doldurulduğunu söylüyorlar. Doğru mu? Boş kağıtlara mı imza attılar?
Hiç kimse boş bir şeyi imzalamaz. Böyle bir şey yok.
27. Bazı fırınlara ait sözleşme yok ama fon ödemesi veya senet var. Bir fırınla yazılı veya sözlü herhangi bir anlaşma yapmadan fon ödemesi veya senet aldınız mı?
Anlaşma olmayan, danışmanlık sözleşmesi olmayan hiçbir fatura kesmedim. Faturasının bende olması anlaşmayı kabul ettiklerinin ispatıdır. Herhangi bir belgede ismi olmayan fırınların faturası varsa anlaşmaya uymuştur. 52 tane fırıncı vardı. Yenimahalle'yi fesh ettim. Geriye Sincan'daki 28 tanesi kaldı. Gönderilen belgelerde ismi yer alan bütün fırınların kararlara uydukları söylenebilir. Ekonomik olarak çıkarları oldukları için bu anlaşmalara uydular. Bizimle sözleşmesi olmayan fırınlar Köroğlu Ekmek Fabrikası (Burada Gimsa kendisi imzalamıştır. Köroğlu'nun imzası ben de atayım türünden bir imzadır.), Kutsal Ekmek Fabrikası ve Paşaoğlu Ekmek Fabrikası (Bu fırın sözleşmeden sonra açıldı ve dahil olmadı), Yepaş Ekmek Fabrikası 1 sene sonra açıldı ve dahil oldu. Çölsan veya Çoloğlu daha sonra kuruldu. Huzur bize hiç katılmadı. Yeşilçimen 10 senedir yok. Kaplanlar yok.
- 380
28. Belgelerde Özenler fırını diye bir fırının ismi var ama öyle bir fırın tespit edilemedi. Bu konuda bilginiz var mı?
Büyük ihtimalle Özevler fırınıdır. Ancak bir sözleşmemiz yok.
29. Fırıncılarla yapılan toplantılar nerede oluyordu?
Yenimahalle bölge fırınlarıyla İvedik Caddesinde No:203/1 (Diren Org. Merkezinde) toplandık.
- 390
30. Bazı fırınların imzalama amacı un satın alımı mıydı?
Benimle hiç kimse un almak için anlaşma yapmadı. Un ticareti ile alakam yoktur.
31. Kardelen fırını tek taraflı olarak protokolü feshetti mi?
Doğru olabilir. Ben zaten feshetmiştim. 2001'de feshettim. Onun feshetmesine gerek kalmadı.
32. Emkan'ın ayrılış nedeni nedir?
Birleşme yaptılar. Kendi fırınlarını kapattılar. Dolayısıyla otomatikman fesh oldu.

- 400 33. Huzur fırını Sincan bölgesinde ekmek satabilmek için mi organizasyon içinde yer aldı?
Hayır yer almadı
34. Kutsal fırını bu organizasyonda yer aldı mı?
Hayır katılmadı. Hipermarketler düzelecek dediğimiz zaman oraya imza attı.
35. Merkez fırını adına Rıza Avcı imzalamış. Yetkisi var mıydı? Niye bu kişi?
Benim bildiğim esas sahibi Rıza Avcı. Ama çocukları yönetiyor.
36. Gül fırını adına şirket ortağı Ali Demirel imzalamış. Uymamışlar doğru mu?
Ali Bey veya Cevdet Bey toplantılara gelirdi. Her ikisi de yetkili. Danışmanlık sözleşmesini imzaladılar.
- 410 37. Güzel İspir fırını adına kim imzaladı?
Kesinlikle kendileri imzaladı.
38. Yedigöl adına kim imzaladı?
*Yedigöl ile anlaşma yapılmadı. Kararlara uymadı. Ödemeye uymadı. Bazı kararlarda imzası var. Esas sahibi toplantılara gelmedi. Temsilen toplantılara adam gönderiyorlardı. Yeğeni veya ortağı geliyordu.
Toplantıyı 2001 Ocak'ta yaptık. 2 ay sonra belli bir seviyeye geldik. En büyük problem Yimpaş'tı. Ne yapalım dedik. Bunlar hukuksuz olduklarından bunlara yazı göndererek kendilerine karşı dava açacağımızı söyledik. Savcıya müracaat etmeden kendilerini aradık. Onlara "Biz başvurmak zorundayız" dedim. "biz de ticaretle uğraşyoruz dedim". "Siz yönetmeliklerin dışında olduğunuz için ben bu başvuruyu yapacağım" dedim. Ertesi gün "tamam" dediler. "Diğer hipermarketler de uyacaksa biz de uyacağız" dediler. Yönetmeliklere uymalarını istedik. Bazılarının üretimlerini durduracak başvuruları yaptık. Birkaç tanesinin fabrikaları kapandı.
Firmalar kendileri fiyatı belirler. Taşeron fiyatı belirleyemez. Horon Gıda Tansaş'ın fiyatını belirleyemez. Önemli olan Köroğlu'nun değil Gimsa'nın fiyatını aşağı çekmemesi. Ekmeği nereden alırsa alsın istediği fiyata satabilir. Ama bu bizim fırıncıları zor durumda bırakıyor. Maliyetinin altına satıyorlar. Biz de bu fiyatın odanın fiyatına çıkmasını sağlıyoruz. Bizim için kimin imzaladığı önemli değil. Önemli olan satış fiyatı. Rakiplerine güvenmesi lazım. Satış fiyatı açısından taşeronların hiçbir rolü yok. Firmalar uyum sağladılar hatta iyi de sağladılar. Problemler olduğu zaman gittik ricalarda bulunduk. Genelde riayet ettiler. Uymayanları daha sonra uyardık. Canerler defalarca düşündü ama yükselttiler. Hipermarketlere de yazılar yazdık.
Pazar tek bir bölge değil. Fakat 28 tane fırıncı pazarı ele geçirme amacıyla değildir. Naci Bey'e vekalet veriyorlar. Her türlü başvuruları vekaleten yapıyor. Tek kaygımız fiyat değil. Bu fırınlar Sincan'daki ekmeğin sadece %15'ini üretiyor. %50-60'ını halk ekmek üretiyor. Sincan'da üretilen sadece Sincan'da satılmıyor. Ankara'nın başka yerlerinden Sincan'a da ekmek geliyor. Dışarıdan getirip istediği fiyata satıyorlar. 28 fırın ayakta kalalım batmayalım diye anlaşma yapmışlar. Sattığı zaman büyük fırınlar pazarı kapatıyorlar. Kapanmaması için aylık bir para ödeniyor. Buhara'ya yardımcı olduk. Aylık 1 milyar verdik. Yavaş yavaş toparlanmaya başladı. Çölsan da bunu yaptı. Bayiler verildi.*
- 420 39. Niye tezgah dışında satmayın diyorsunuz?
Araç lazım tezgah dışında satmak için. Geçmiş dönemdeki haksız rekabetten gelen bir sonuç var. Tezgah dışında çok ucuza satarsa hem bizi hem de kendini batıracak. Bu yüzden istenmiyor.
- 430 40. Fırıncıları birleştirmeye çalıştınız mı?
- 440

450 Keşke yapabilseydik. Benim sektörden ayrılma sebebim bir araya gelememeleridir. Sağlıklı bir yapılanma yoktu. Böyle olsaydı bu sorunlar yaşanmazdı. Belediye fırınları satın aldılar ama bu fırınları alma nedenleri belediye fırınlarını kendilerine rakip olarak görmeleriydi. Oda'nın sağlıklı yapılanması yoktu. Bu yüzden illegal yapılanma ortaya çıkıyordu. Ben de bu nedenle fırınımı kapattım. Bu illegal yapılanmalar başındakinin çıkarını korumaya çalışıyordu. Ben bunu önlemek istiyordum. Naci Kutanis fırıncılar arasındaki bu illegal yapılanmayı ortadan kaldırmak için aracı atandı. Bu fırıncıları barıştırmak istedim. Sağlıklı çalıştığımız için Yenimahalle ve Altındağ fırıncıları geldiler bize de yardımcı olun dediler. Oda zaten fiyat belirliyordu. Ben fiyatları belirlemiyorum. Ben belirlenen fiyata uyulması yönünde çalışıyordum. Devletin kaybı olan vergi vermeyen fırınları, kaçak işçi çalıştıranları tespit ediyordum. Esnaf odasından tarife alınması yanlış. Çankaya'da Mehmet Doğan, Keçiören Orhan Yaralı, Yenimahalle'de Şakir Ulusoy, Sincan'da Alınacak (2000 yılına kadar) böyle beş altı bölge var. Burada illegal bir düzen kurarlar. Sonra da kendileri bozarlar. Küçülen fırınları da satın alıyorlar. Güçlenmeye başlayan fırınları görünce fiyatla tekrar oynayıp kaos yaratıyorlar. Tek çözüm taban üretim maliyetinin sağlıklı bir oda tarafından belirlenmesidir.

460 Belediye bedava ekmek dağıtıyor halbuki Anayasa'ya aykırıdır. Burada anayasaya aykırılık var. Belediye başkanları ekmeği seçim için ücretsiz veya düşük fiyatla dağıtıyor. Siyasilerin oy konusu oldu.

470 Mustafa Cesur (Çınar Ekmek Fabrikası)
Bayram Aktürk (Huzur Ekmek Fabrikası, Sincan'da olan)
Yunus Çürük Dostlar Gıda'nın sahibi
Doğu fırını Pehlivanoğlu fırınıdır.

480 Üretim yapmayanlara üretim yapıncaya kadar para kazanmaları için pazar verildi. Buhara ve Çölsan ekmek üretimi yapacaklarını söylediler: Toplandık herkese bir iki bayi verdik. Ben aracılık yaptım. Ekmeği yeterli üretmediği zaman fırıncı arkadaşlara fon adı altında yardım yaptık. Küçük fırınların da ayakta kalmasını istiyorlar. Bunlar dayanamıyor ve batıyor. Büyük ekmek kapasitesi olan fırınlar gerektiğinde ekmek fiyatını %50 kadar düşürüp satabiliyorlar.

41. Büyükler küçüklerin kapanmasını istemiyor. Diğer fırıncılar bunların kapanmamasını neden istiyorlar?

Dayanışma ve birliktelik gereği kapanmamasını istiyorlar.”

Aynı görüşmede Avukat Hasan Erdoğan müvekkili Diren Organizasyon Ltd. adına aşağıdaki beyanlarda bulunmuştur:

490 “Herşeyden önce belirtmek gerekir ki, müvekkil şirket ekmek üretim ve pazarlama sürecinin hiçbir aşamasında faaliyet göstermemektedir. Gerek ham madde (Un vs.) gerekse mamul mal (ekmek) üretim ya da satışı mevcut değildir. Müvekkil şirket Sincan ve Yenimahalle bölgesinde faaliyet gösteren bir takım fırıncıların vermiş oldukları vekaletnameler ve dosyanıza sunulan sözleşmelerle ekmek üreticileri arasında çıkabilecek sorunların çözümünde hakemlik, danışmanlık ve vekaleten Kamu kurumlarına iş takibi işlemlerini yapabilmek için yetkilendirilmiştir. Bu konu gerek şirket ana sözleşmesinde gerekse Ticaret Sicil Gazetesinde yer alan şirketin faaliyetleri arasında yer almıştır. Bu konularda müvekkil şirket temsilcisinin ifadeleri de değerlendirilerek ileride daha detaylı yazılı savunmalarda bulunacağız.”

500

I.3.2. Alnıaçık Ltd. Şti.

Şirket ortağı Salim Alnıaçık tarafından şunlar ifade edilmiştir:

“Alnıaçık Ltd. Şti. Diren Organizasyon ile fırıncılar arasındaki anlaşmazlıkların çözülmesi amacıyla bir sözleşme imzalamıştır. Ekmek başına fon ödemesi yapılmamış, Naci Kutanis’e verilmek üzere aylık bazda para toplanmasına katılmıştır. Alkanlar, Uğur ve Aykurt fırınlarının kapanmış olmasıyla Diren Organizasyonun ilişkisi yoktur, adı geçen fırınlar iflas sonucu kapanmışlardır.”

510

I.3.3. Can Kardeşler Ltd. Şti.

Şirket ortakları Hüseyin Can, Ahmet Bayram ve Vedat Öztürk tarafından şunlar ifade edilmiştir:

“Naci Kutanis ile hakemlik sözleşmesi imzaladık. Burada amaç maya, un, tuz ve özelleştirme konularında yardımcı olmaktı. 2-3 ay sürdü, sonrasında başarısız oldu. Ekmek başına fon vs. ödemedim....”

I.3.4. Çağdaş Francala Ltd. Şti

520

Şirket ortağı Avni Özgür tarafından şunlar ifade edilmiştir:

“... Fırıncılar arasında yaşanan gerilimleri ve ruhsatsız çalışan fırınları engellemek amacıyla fırıncılar arasında bir protokol imzalayarak Naci Kutanis’i hakem tayin ettik. Sattığımız her ekmek için Naci Kutanis’in kurmuş olduğu şirkete (Diren’e) 1000 TL. fon ödeniyordu. ...”

I.3.5. Çınar Ekmek Fabrikası

Sahibi Mustafa Cesur tarafından şunlar ifade edilmiştir:

530

“4 aylık süre zarfında böyle bir oluşum içinde yer aldım. Ancak 4 ay sonra tek taraflı fesh ettim. Bu oluşumun amacı unu ve mayayı toplu olarak daha ucuza almaktı. ...Naci Kutanis’in hakem tayin edilmesine ilişkin bilgim yok. ...”

I.3.6. Dervişoğlu Ekmek Fabrikası

Murat Ünal (Aynı zamanda Örnek Francala Ltd. Şti.’nin sahibi), Hasan Paşa Dervişoğlu ve Şakir Ulusoy tarafından şunlar ifade edilmiştir:

540

“Naci Kutanis’i eski fırıncı olarak tanırım. Ekmeğin bir dönem Halk Ekmeğin fiyatının altına düşmesi sonucunda fırıncılara mesleki danışmanlık hizmeti vermesi amacıyla Naci Kutanis danışmanlık hizmeti verdi. Biz de bir dönem bu hizmeti satın aldık. Bizim imzaladığımız anlaşma metninin altında kapatılacak - açık kalacak fırınlara ilişkin bir hüküm yoktu. Ekmek başına fon, senet, çek vs. ödemedim.... Naci Kutanis ile yapılan anlaşmanın amacı piyasada maliyetinin altında fiyatla ekmek satan fırıncıları tespit etmek amacıyla, kendisi anlaşma hazırlayarak bize ve diğer fırınlara getirdi....”

I.3.7. Dostlar Ltd. Şti.

Şirket ortağı Mustafa Karaot tarafından şunlar ifade edilmiştir:

550 “Bu şirketi resmi olarak 22.05.2003 tarihinde Yunus Çürük, İzzettin Akşit, Salim Doğan, Ahmet Demir adlı şahıslardan devraldım. Danışmanlık sözleşmesi protokol, hakemlik sözleşmesi, centilmenlik anlaşması türü herhangi bir belge imzalamadım. Şimdiye kadar fırıncılar arasında yapılan tek bir toplantıya katıldım. Bu toplantıda Rekabet Kurumunun açtığı soruşturmaya yönelik savunmaya ve avukat tutulmasına ilişkin konular konuşuldu. ...”

Ayrıca yerinde incelemede devre ilişkin belgeler ve 13.3.2003 tarihli Diren Org.’nun fesih bildirimini konulu yazısı alınmıştır.

560 I.3.8. Emkan Ltd. Şti.

Şirket ortağı Ersin Sağsöz tarafından şunlar ifade edilmiştir:

“Yeşilçimen Ekmek Fabrikası şirketleşme sonucu takriben 1995 yılında Emkan Gıda San.’ye dönüştürülmüştür. Naci Kutanis tarafından bizim adresimize danışmanlık sözleşmesi getirildi, biz imzaladık. Ancak fırını kapattığımızdan buna uymadık. ...”

I.3.9. Esengül Ltd. Şti.

Şirket ortağı Kenan Beştaş tarafından şunlar ifade edilmiştir:

570 “... şirketi 1.6.2002 tarihinde devraldım. Bu sebeple benim bu süreçle hiçbir ilgim yoktur. Şirketin benden önceki sahipleri bu türden bir oluşuma konu olmuştur.”

I.3.10. Gözde Ltd. Şti.

Şirket ortağı Mehmet Demir tarafından şunlar ifade edilmiştir:

580 “...Naci Kutanis ve fırıncılar arasında bir centilmenlik anlaşması imzalandı. Bu anlaşmanın amacı fırıncılar ve bayiler arasında alacak verecek meseleleri nedeniyle çıkan anlaşmazlıkları önlemektir. Anlaşma çerçevesinde, önce Naci Kutanis’e senetler verdik, daha sonra anlaşma süresi olan 1 yıl boyunca, kendisine aylık 100.000.000 TL. ödedik ve senetleri geri aldık. Biz istediğimiz her bayiyle çalıştık. Herhangi bir engelle karşılaşmadık. Ankara fırıncılar odasının belirlediği fiyatları uyguladık. Bakkallara verdiğimiz komisyon oranları ise bakkaldan bakkala değişiklik gösteriyor.”

I.3.11. Gül Ekmek Fabrikası

Şirket ortağı Cevdet Kılıç tarafından şunlar ifade edilmiştir:

590 “Bizim şirketimiz adi ortaklık niteliğindedir. Ali Demirel benim ortağımdır. Biz anlaşmaya uymadık. Belirlenen fiyatın altına satmamıza rağmen herhangi bir baskıyla karşılaşmadık. Herhangi bir anlaşmaya imza attığımı hatırlamıyorum. Ben veya ortağım herhangi bir anlaşmaya imza atmış olsak dahi o anlaşmanın şartlarını yerine getirmediğimiz. Düşük fiyattan birçok bölgeye ekmek sattık. Ulus, Yenimahalle ve Batıkent’e geçmiş yıllarda olduğu gibi ekmek satıyoruz. Kimseye herhangi bir fon ödemesi yapmadık. Naci Kutanis’e çek veya senet vermedik. Zorla kapattırıldığı söylenen fırınlara herhangi bir baskı yapılmadı. Ticari hayata tutunamadıkları için kapandılar. İsterlerse şu anda tekrar açabilirler. Biz bazı kapanan fırınlara kendi isteğimizle maddi yardımda bulunduk. Kimseye ürettiği ekmeği kısıtlaması konusunda baskı yapılmadı. Biz düşük fiyattan ekmek sattığımız için şikayet edildik.”

I.3.12. Hacıhasanoğlu Ltd Şti.

600 Şirket ortağı Sıtkı Bilici tarafından şunlar ifade edilmiştir:
"2000 yılı içerisinde fırınlar arasındaki haksız rekabetin önlenmesi ve daha önce fırın işletenler arasında meydana gelen bazı olayların tekrarlanmaması için Diren şirketi ile hakemlik sözleşmesi imzaladık. Bu şirkete herhangi bir şekilde düzenli olarak bir fon adı altında para ödemedik. Sadece aldığımız hizmetlerin karşılığı olarak, fatura karşılığında para ödüyorduk. ..."

I.3.13. Hasat 2 Ekmek Fırını

610 Şirket ortağı Hüseyin Duygu tarafından şunlar ifade edilmiştir:
"Hakemlik anlaşmalarında imzam var. Amaç ruhsatsız fırınları engellemek için organizasyon yaptık. Ekmek başına fon ödemedim. Niyet ucuz satan fırınlara para vererek zararlarını tazmin ederek ekmeği piyasa fiyatında sattırmaktı amacına ulaşmadı..."

I.3.14. Huzur Ekmek Fabrikası

24.10.2003 tarihinde yapılan yerinde incelemede şirket sahibi Bayram Aktürk ile görüşülemedi birlikte kendisi ile 28.10.2003 tarihinde Rekabet Kurumu'nda bir görüşme yapılmış ve aşağıdaki bilgiler alınmıştır:
620 "Naci Kutanis'i tanırım kendisiyle hakemlik sözleşmesi imzaladım. Fatura karşılığında para ödedim. Senet verdim. Senetlerin bir kısmını geri aldım. Naci Kutanis fırıncılar arasında birliği sağlamak için gelmişti. Kendi isteğimle sözleşmeyi imzaladım. ... Eğer Naci Kutanis'le sözleşme yapmasaydım Sincan'da ekmek satışı yapamazdım, çünkü oradaki fırıncılar benimle rekabete girerdi. Sincan bölgesine ekmek verebilmek için bu tür anlaşmalara girdim ..."

I.3.15. Kardelen Ltd. Şti.

630 Şirket ortağı Engin Sağsöz tarafından şunlar ifade edilmiştir:
"Haksız rekabeti önlemek amacıyla, 15-20 kişilik bir grup olarak protokol yaptık. Ancak bu protokole biz fiilen uymadık. Yukarıda bahsedilen protokolü imzaladık ancak tek taraflı fesh ettik. Bu sözleşmeyi fırıncılarla yapılan toplantıda imzaladık. ..."

I.3.16. Karşıyaka Ltd. Şti.

640 Şirket Ortağı Vedat Öztürk tarafından şunlar ifade edilmiştir:
"Biz Can Kardeşler, Özevler ve Emkan olarak 2001 yılının nisan ayında birleştik. Şikayet konusu olaylar başladığında henüz birleşmemiştik. Naci Kutanis arabuluculuk ve hakemlik yapacaktı ancak başarısız oldu, bıraktı. Bu şahıs düşük fiyatla satana müdahale etmedi. Biz anılan protokole mağdur durumda olduğumuz, sıkıntımıza bir çare olabilir düşüncesiyle imza attık. Amacımız kendimizi ve karşı tarafı mağdur etmemek düşüncesiyle bu organizasyona katılmaktı. ... Herhangi bir çek/senet vermedik. Ödeme yapılıp yapılmadığını hatırlamıyoruz. Anlaşmaya uymadığı için kapatılan fırın yoktur. Fon ödemesi yoluyla da bir fırının kısa sürelerle kapatılması mümkün olmadı. Naci Kutanis kendi kendine ortaya çıktı. ... 24.1.2001 tarihli hakemlik sözleşmesini Karşıyaka Unlu Mam. adına Nazmi Öztürk'ün imzaladığını öğrendim. Ancak bu kişinin şirketle herhangi bir ortaklığı olmadığı gibi temsil yetkisi de yoktur. Biz Orhan Yaralı'ya Halk Ekmek'in özelleştirilmesi için senet

650 verdik. ... Bölge paylaşımı olmadı. Yenimahalle, Batıkent, Çankaya, Mamak, Şentepe, Keçiören, Sincan'a 2001 yılında olduğu gibi şimdi de ekmek götürüyoruz. Günümüzde ve 2001 yılında da ucuz ekmek satıldı."

I.3.17. Ket-Zem Ltd. Şti.

Ali Ketenci (Müdür) ve Mehmet Ketenci (Şirket ortağı) tarafından şunlar ifade edilmiştir:

660 "Danışmanlık sözleşmesi Mehmet Ketenci tarafından imzalanmıştır. Bunun dışında hatırladığımız kadarıyla herhangi bir protokola da sözleşmeye de imza atmadık. Naci Kutanis'e herhangi bir vekalet vermedik. Ayrıca bu kişi ile ilişkilerimiz son derece sınırlıdır. Kendisi bazen fırın sahiplerini toplantıya çağırırdı. Ancak kendisi herhangi bir sorunumuzun çözümünde bize yardımcı olmadı. Bazı fırıncılar un fiyatına ekmek satıyor ve zarar ettiklerini çok sonra anlıyorlar. Soruşturma konusu yapılan toplantılar ekmeğin alınan tarife fiyatından daha düşük fiyata satılmasını önlemek amacıyla yapılmıştır. Ancak herhangi bir baskı ya da zorlama söz konusu olmadı. Naci Kutanis de söz konusu amaca yönelik çalıştı. Kendisine bu hizmetin karşılığında senetler verilmiştir. Kapatılan fırınlar hakkında bilgimiz yoktur. Buna ek olarak, Kooperatifin (Ankara Temin Tevzi Koop.) merkezinde zaman zaman Ankara geneli için zaman zaman da bölgesel toplantılar yapılmaktadır. Bu toplantılarda genellikle fiyat konuşulur ancak bir karara varılamaz. Sonra Oda'nın belirlediği fiyat geçerli olur."

670

Ayrıca yapılan yerinde incelemede fon ödemesine ilişkin belgeler tespit edilmiştir.

I.3.18. Kutsal Ltd. Şti.

Şirket ortağı Uran Yazıcı tarafından şunlar ifade edilmiştir:

680 "Sincan bölgesinde bir dönem çok yoğun rekabet yaşandı. Bunun sonunda haksız rekabeti engellemek amacıyla Şaşmaz'da fırını olan Naci Kutanis bölgede koordinasyonu sağlamak için bir organizasyon kurdu. Bu oluşumun içerisinde yer almamız için bize de teklifte bulundular. Ancak ben kabul etmedim ve protokoller veya hakemlik anlaşması adı altında bir anlaşma imzalamadım. ... Naci Kutanis fırınlardan bazısından fon adı altına para, çek veya senet toplamakta idi. Bildiğim kadarıyla bu toplanan fondan, Karadeniz Unlu Mamullerin kapatılması karşılığında fırın sahibine para ödenmiştir..."

I.3.19. Yeni Kuzu Ltd. Şti.

Şirket ortağı Hasan Ege tarafından şunlar ifade edilmiştir:

690 "2001 yılında Diren Organizasyon ile ekmek üreticileri arasında kızışan rekabet sonucu ortaya çıkan olayların etkisiyle dayanışmayı oluşturmak amacıyla 1 senelik sözleşme imzalanmıştır. ...Naci Kutanis'in bayilerin paylaşılmasında herhangi bir söz sahibi olduğu söylenemez. Bu kişiyle yapılan sözleşmedeki fiyata ilişkin düzenleme, nihai tüketiciye ekmeğin odanın belirlediği seviyeden satılmasını sağlamak amacıyla. Bununla birlikte üreticinin bayilere ekmek veriş fiyatı değışebilmektedir."

I.3.20. Mehmetler Ltd. Şti.

Şirket ortağı Şakir Ulusoy (Aynı zamanda Dervişoğlu Fırını'na ait tutanağın altında imzası bulunmakta) tarafından şunlar ifade edilmiştir:

700 “Mehmetler Gıda İnş. Ltd. Şti. ve Ulusoy Kardeşler Ekmek Fabrikası aynı şirket olup 1998 yılında Ulusoy Ekmek Fabrikası, Mehmetler Gıda olarak değiştirilmiştir. Eski ismi nedeniyle fırıncılar arasında hala Ulusoy Ekmek fabrikası olarak nitelendirilmektedir.”

I.3.21. Merkez Ltd. Şti.

Şirket ortağı Rıza Avcı tarafından şunlar ifade edilmiştir :

710 “ Şirket ortağı olan fakat temsil yetkisi bulunmayan Rifat Avcı tarafından hakemlik sözleşmeleri imzalanmıştır. Kendisi bunu niye imzaladığını bilmiyor. Benim bu olay hakkında polise intikal ettiğimde haberim oldu. Bize düşük fiyatla satılıyor veya başka bölgelere gidiliyor diye herhangi bir baskıda bulunulmadı. Naci Kutanis'e herhangi bir ödeme yapmadık. Çek senet vermedik. Ekmek başına da fon ödemedik. Çankaya, Altındağ, Keçiören, Yenimahalle'ye ürün satıyoruz.”

I.3.22. Mis Ltd. Şti.

Şirket ortağı İbrahim Gündüz tarafından şunlar ifade edilmiştir:

720 “... Bu şirketin Yepaş A.Ş.'de de hissesi bulunmaktadır. Protokol danışmanlık sözleşmesi, hakem sözleşmesi türü herhangi bir belge imzalamadık. Bu konuda bilgimiz de yok. Sincan'da ruhsatsız fırınlar vardı. Bunlar bir ara kapandı. Sonra yeni ruhsat alıp açılma imkanları oldu. Bu durum fırıncılar arasında rekabet yarattı. Kavgalar çıktı. Vurulan kişiler oldu. Bu olayların üzerine herkes bir araya geldi. Bu süreçte Naci Kutanis bize danışmanlık yaptı. “fiyat rekabeti yaparsanız benim gibi siz de batarsınız” dedi. Fırıncıların yaptıkları toplantılara genelde Süleyman Sezer katılıyor. ...”

I.3.23. Nazar Francala Unlu Gıda Mam. İnş. San Tic. Ltd. Şti.

Şirket ortağı Mustafa Yalçın tarafından şunlar ifade edilmiştir:

730 “Nazar Ltd. Şti. Naci Kutanis'e ait Diren Organizasyon ile hakemlik sözleşmesi imzalanmıştır. Bu sözleşmenin imzalanmasının sebebi Fırıncılar Odası tarafından belirlenmiş olan azami fiyatın korunması ve bu fiyatın altına düşülmemesini sağlamaktır....”

I.3.24. Oba Ltd. Şti.

Şirket ortağı Mehmet Malkoç tarafından şunlar ifade edilmiştir:

740 “...Danışmanlık, hakemlik sözleşmesi, centilmenlik anlaşması türü bir anlaşma imzaladık. Bu anlaşmanın amacı fırıncılar arasındaki kırgınlıkların giderilmesi, fırıncıların barıştırılması idi. Tekel yaratmak ya da rekabet karşıtı bir amaçla bu anlaşmayı imzalamadık. Tahminen 1999 yılında bu anlaşmayı imzaladık. Fırıncıların üretim kapasitelerine göre fon ödemesi adı altında bir ödeme yapıldı. ... Bu ödemenin amacı kodeksle ilgili sorunların giderilmesi, Halk Ekmek'e haksız rekabet davası açılması gibi konularla ilgiliydi. Naci Kutanis'e ya da Diren Organizasyon'a hiçbir ödemede bulunmadık....”

I.3.25. Osmanoğulları Gıda İnş. Oto Akaryakıt Dayanıklı Tük. Mal. Ltd. Şti.

Şirket ortağı Sıddık Yeğin tarafından şunlar ifade edilmiştir:

750 “ Sincan hariç her yere 2001 yılı dahil olmak üzere ekmek satıyoruz. Naci Kutanis fırıncılar arasındaki anlaşmazlıkları çözmek için kendi kendine 2001 yılında bir danışmanlık şirketi kurdu. Senetleri danışmanlık hizmeti için verdik. Bu senetler daha sonra durumu kötü olan fırınlara verdik. Bu oluşum 3-4 ay devam etti, sonra işler zorla yürümedi ve organizasyon dağıldı. O zaman bile farklı fiyatlarla her yere mal satabiliyorduk. Senetler durumu kötü olanlara yardım amacıyla da kullanıldı. ... Orhan Yaralı'ya Halk Ekmek'in özelleştirilmesi sürecinde senet verdik. Centilmenlik sözleşmesi kısa süre devam etti. Komisyon oranlarının belirlendiği ve anlaşmaya uymayan fırınların kapatıldığına dair iddialar gerçeği yansıtmamaktadır.”

760 **H.3.26. Örnek Francala Gıda İnş. Ev Büro Eşy. Tem. Giyim San.Tic. Ltd. Şti.**

Şirket ortağı Murat Ünal aynı zamanda Dervişoğlu fırınının ortağı olduğundan orada kendisiyle görüşülmüştür. Murat Ünal tarafından şunlar ifade edilmiştir:

“Örnek Francala ve Şifa Francala aynı firmadır. Şu anki ismi Örnek Francala Ltd. Şti.'dir. Karşıyaka 3. cad. No:69 adresindedir ve hali hazırda kapalıdır. Bu şirketin diğer şubesi Aydınlikevler'de olup üretime devam etmektedir.”

I.3.27. Özkayalar Ltd. Şti.

770 Şirket ortağı Zinnur Kaya tarafından şunlar ifade edilmiştir:

“ Naci Kutanis herhangi bir öneride bulunmadı. Diğer fırıncı arkadaşlar bize gelip resmi bir organizasyon olduğunu, buna katılmamızı istediler. Ben de protokolü imzaladım ve yurtdışına gittim. 2-3 ay sonra döndüğümde bu organizasyonun sona erdiğini belirttiler. O süre zarfında da gelişmelerden haberim yoktu. Protokolü tam olarak incelemedim ama amaç fırıncılar arasındaki kıran kırana rekabeti önlemektir. Bölge paylaşımı yoktu. O zaman hangi bölgelere gidiyorsak şimdi de aynı bölgelere gidiyoruz (Yahyalar, Şentepe, Batıkent, Demetevler, Yuva Yolu, Organize Sanayi, Yakacık Köyü). Başka yerlere aracımız olmadığı için gidemiyoruz. Naci Kutanis'e verilmiş çek/senedimiz yok. Ancak kendi adıma da bir ödeme yapmadım. ... Zorla kapatılan veya üretimi kısıtlanan fırın yoktur. Üretilen ekmek başına fon ödemedim.”

780

I.3.28. Pehlivanoglu Ltd. Şti.

Şirket ortağı Aslan Pehlivan tarafından şunlar ifade edilmiştir:

“...Naci Kutanis'e centilmenlik anlaşması türü bir belge imzalayarak yetki verdik. Bu imzayı kardeşim Emre Pehlivan atmış. ...verilen bu yetkinin amacı bizim ruhsat yenileme işlemlerimizi takip etmesi ve fiyatlarda haksız rekabet olmasını engellemesiydi. Bunun karşılığında Naci Kutanis'e herhangi bir ücret ödemedik....Hakemlik sözleşmesi, protokol gibi bir belge imzalamadık...”

790

I.3.29. Petekler Ltd. Şti.

Şirket Yetkilisi Hasan Ulutaş tarafından şunlar ifade edilmiştir:

“2001-2002 yılları arasında yaşanan yoğun rekabetten tüm firmalar zarar görmüştür. Bu nedenle Diren Organizasyon'un çatısı altında, Naci Kutanis'in öncülüğünde biraraya geliniyor. Organizasyonun temel amacı fırıncılar arasında yaşanan rekabeti

800 engellemek ve işbirliğini sağlamaktadır. Bu amaca uygun olarak Hakemlik Sözleşmesi akdedilmiştir. Alınan danışmanlık hizmeti karşılığında belirli bir aidat ödenmiştir. Anılan oluşum yalnızca 3-4 ay kadar sürmüştür ...”

I.3.30. Reyhanoğlu Ltd. Şti.

Şirket ortağı İslam Reyhan tarafından şunlar ifade edilmiştir:

“Diren Organizasyon ile Naci Kutanis’in danışmanlık hizmetine ilişkin bir sözleşme imzalanmıştır. Bunun amacı Naci Kutanis’in bir takım işlemlerin (devlet daireleri ile ilgili) takibatını yürütmesidir... Ekmek fiyatlarının belirlenmesine ilişkin herhangi bir kararda Reyhanoğlu Gıda olarak bulunulmamıştır.”

I.3.31. Samanyolu Ltd. Şti.

İbrahim Nayir (İşletme müdürü) tarafından şunlar ifade edilmiştir:

820 “Samanyolu fırını 3 yıl önceye kadar merkezi Demetevler’de olmak üzere şimdiki ortaklarından farklı ortaklarla faaliyetini yürütmekteydi. O zaman da babam şirketin ortağıydı ancak yönetimde herhangi bir yetkisi bulunmamaktaydı. Diğer ortaklar Hasan Çelik, Ahmet Ekşi, İbrahim Ekşi şirketten ayrılıp Yepaş şirketine ortak oldular....Demetteki merkezde üretim yapılmamaya başladı ve daha sonra merkez kapatılıp şu an faaliyet sadece Bahçelievlerde yürütülmektedir. Dolayısıyla Naci Kutanis ile yapılan sözleşmelerle yeni ortakların bir ilişkisi bulunmamaktadır. ...”

I.3.32. Yağmur Ltd. Şti.

İlhan Atalay (Şirket yetkilisi) tarafından şunlar ifade edilmiştir:

830 “Son dönemde fırın sayısı Halk Ekmek ile rekabet edebilmek amacıyla mevcut fırıncıların bir araya gelerek daha büyük ölçekli işletmeler kurulması nedeniyle azalıyor. Naci Kutanis bir dönem fırıncılar arası rekabeti önlemek ve işbirliğini sağlamak amacıyla bir danışmanlık şirketi kurmuş, Demetevler mevkiindeki çok sayıda fırın anılan şahıstan ücret mukabili hizmet satın almıştır. Danışmanlık hizmetinin çerçevesi taraflar arasında imzalanan Hakemlik Sözleşmesi ile çiziliyor. Anılan faaliyet yalnızca 2-3 ay sürüyor.”

I.3.33. Yeniçınar Ltd. Şti.

Şirket yetkilisi Ali Cesur tarafından şunlar ifade edilmiştir:

840 “Satış fiyatları Fırıncılar Federasyonu’nun direktifleri doğrultusunda tespit ediliyor. Ürünün dağıtıldığı bölgeler taşıma maliyetlerine göre belirleniyor. Her bir fırın kendi bölgesinin dışına ürün satabiliyor. Yaklaşık bir buçuk yıl önce Naci Kutanis’in hakemliğinde bu bölgede mukim fırıncılar bir araya geliyor. Amaç fiyatların belli bir düzeyin altına düşmesini önlemek ve ortak alım yaparak un maliyetini düşürmektir. Herhangi bir amaçla ürün başına fon ödenmesi söz konusu değildir. Yukarıda bahsedilen oluşumun faaliyette bulunduğu dönemde dahi böyle bir uygulama olmamıştır.”

I.3.34. Yepaş A.Ş

Gürsel Alınacı (Yönetim Kurulu Başkanı) tarafından şunlar ifade edilmiştir:

850 “Yepaş’ın herhangi bir centilmenlik ya da benzeri anlaşması bulunmamaktadır. Bu tür sözleşmeler yapıldığında biz faaliyete geçmemiştik. 15.4.2001 tarihinde faaliyete geçtik...Naci Kutanis centilmenlik anlaşmalarını 7-8 ay önce feshetti. Bu anlaşmalarla Naci Kutanis ekmeğin oda fiyatından satılmasını sağladı... Naci Kutanis’e bir bayiyle bağlantı kurması karşılığı 500-600 milyon TL civarında fatura karşılığı danışmanlık ücreti adı altında bir ödememiz oldu. Bu olay kuruluşumuzdan 3-4 ay sonra oldu....”

I.3.35. Zemheri Gıda İhtiyaç Mad. Tic. A.Ş. (Yeşilyurt Ekmek Fabrikası)

Şirket ortağı Mahmut Zemheri tarafından şunlar ifade edilmiştir:

860 “ Yeşilyurt Ekmek Fab. bu fırının eski adıdır ve 1996 yılında kapanmıştır. Buna ilişkin belgeler kurumunuza gönderilmiştir. Naci Kutanis bu gibi organizasyonlara girmiş ve başarısız olmuş. Ankara’da yılın 5-6 ayı fırınlar son derece sert bir rekabete girerler. O tarihlerde buralarda çok sert bir rekabet vardı. Yenimahalle’de bu organizasyon 3 ay sürdü ancak başarısız olarak sona erdi.Amaç fırınlar arasındaki gerginliği sona erdirmektir. Bu eğer başarılı olsa idi fiyat kırılmaması, başkasının bayisine gidilmemesi konularında da çalışmalar yapılabilirdi ancak gerginlikler sona erdirilmediği için bunlara ilişkin bir şey yapılamadı. Hakemlik sözleşmesini imzaladım, senet verdim. Bu organizasyona aynı zamanda teknolojik yatırımlar yapmak, gelişmeleri takip etmek amacıyla ortak olduk. Fon havuzu oluşturmak koşuluyla fırın kapattırılması söz konusu olmadı. Hiçbir fırın zorla kapattırılmadı. Kapananlar tamamen ticari hayatın gerekleri yüzünden kapandı. Orhan Yaralı bizim bir işimize kefil olduğu için 15 milyar tutarında senet verdik. Naci Kutanis’e verilen hizmet bedeli 870 fon usulü, üretilen ekmek başına değil, pazarlık usulüydü. Biz işe başladığımızda 1997’den beri Yenimahalle, Karşıyaka, Demetevler, Batıkent, Eryaman, Sincan, 100. Yıl, Balgat, Keçiören, Altındağ, Çankaya’ya ekmek veriyoruz. ...”

I.3.36. Ankara Fırıncılar Odası

Ankara Fırıncılar Odası Başkanı Yusuf Ekşi aşağıdaki hususları ifade etmiştir:

880 “ Naci Kutanis’in Sincan Bölgesinde ombudsman adı altında fırıncılar ile çeşitli danışmanlık sözleşmeleri imzalattığı duyumlarını aldım. Bunun üzerine bu konuda Ankara genelinde bütün fırıncıyı bu tür sözleşmelere itibar etmemeleri ve imzalamamaları konusunda uyardım. Bu konuyla ilgili zaman içerisinde Sincan bölgesindeki fırıncılarla Naci Kutanis arasında bir takım polisiye olaylar oldu. Konuyla ilgili emniyete Federasyon Başkanı sıfatıyla ifade verdim. Bu şahsın fırıncılar ile böyle bir sözleşme yapmaya yasal yetkili olmadığını, hukuki bir dayanağının olmayacağını fırıncının danışacağı tek yerin bağlı bulunduğu Oda olduğunu yazılı olarak bildirdim. Bilgime göre bu kişi hakkında adli yargılama devam etmektedir. Orhan Yaralı Keçiören bölgesinde faaliyet gösteren fırınlar ile birlikte Kepaş şirketi adı altında bir un alımı amaçlı kuruluş oluşturduklarını ve aralarında para toplayarak şirket merkezi olarak kullanmak amacıyla bir daire satın aldıklarını, bu dairede şirket ortaklarına ucuz un almak maksadıyla vadeli satın aldığı risk karşılığında fırıncılar risk bedeli 890 mukabil çeşitli çek/senet düzenleyerek şirkete verdiklerini duydum. Bu çek veya senetten dolayı bu güne kadar kimsenin mağdur edildiğini duymadım. Düzenli bir fon ödemesi konusunda bir bilgim yok. Ancak mağdur olan icralık olan bazı fırıncı arkadaşlarımıza destek amaçlı desteklerinin olduğunu, icra takiplerinin ödendiğini, zor durumdakilere çeşitli yardımlar yapıldığını duydum. Diğer yandan fırıncılar odasının belirlediği fiyatların altında satış yapılmasına Ankara Fırıncılar Odası olarak

herhangi bir müdahalemiz söz konusu değildir. Aynı şekilde Orhan Yaralı veya başka birisinin de müdahale ettiğini duymadım. “

900 **I.3.37. Canerler A.Ş.**

Canerler A.Ş. Mali İşler Müdürü Muharrem Yiğit aşağıdaki hususları ifade etmiştir:
“Tempo Şirketi'nin kontrolü Nisan 2003'te Canerler A.Ş. tarafından alınmıştır. Naci Kutanis'i tanımıyorum. Diren Organizasyon'dan haberim yok. Tempo'daki ekmek üretimi başka fırınlarca karşılanmakta. Biz sadece satışını yapmaktayız. Fırınlarla yapılmış olan yazılı bir sözleşme bulunmamaktadır. ...Şubeler her türlü fiyat belirleme konusunda merkez onayına tabidir.”

910 Canerler/Elvankent mağazasında yerinde inceleme yapılmış, mağaza müdürü İsmail Allaz'dan aşağıdaki bilgiler alınmıştır:

“Elvankent mağazasında 30.8.2003 tarihinden itibaren mağaza müdürü olarak görev yapmaktayım. Soruşturma konusu olay hakkında bilgim yoktur. Mağaza müdürü olarak genel müdürlükten habersiz fiyat belirleme veya değiştirme yetkimiz yoktur. Normalde, genel müdürlük bilgisayar ortamında fiyatları değiştirir. Biz de mağazada yeni barkodların uygulamasını yaparız. Ancak istisnai durumlarda da olsa fiyatımızı değiştirmek için yine Genel Müdürlüğün talimatı gerekmektedir. Canerler'in satış politikası gereği fiyat araştırması yaparak diğer rakiplerden ucuz fiyata mal satmaya çalışıyoruz. Mağaza müdürü olarak bir görevimiz de budur.”

920 Canerler Genel Müdürlüğü'nde Ulus Şubesi Mağaza Müdürü Doğan Varlı ile görüşülmüş ve kendisinden aşağıdaki bilgiler alınmıştır:

“Diren Organizasyonun gönderdiği yazıyı ben yurt dışındayken kasa şefim Burcu Yavuz (yurt dışında olduğum için yetkiliydi) diğer fırınlar ve marketlerin de imza attığı bir belgeye imza atmış. Benim daha sonra haberim oldu. O zamanlarda fırınlar aralarında anlaşmışlar. Biz de onlar yetkilidir diye düşünerek o zaman o fiyatlara uymuş idik. Biz bu fiyatta Fırıncılar Derneği tarafından belirlendiği için mahsur görmedik. Bu fiyat seviyesi belediye tarafından da onaylanmıştı.

930 Canerler A.Ş.'de yerinde inceleme yapılmış ve Genel Müdür Kanat Başar'dan aşağıdaki bilgiler alınmıştır:

“Soruşturma konusu belgelerde imzası bulunan şahıs şu anda şirketimiz bünyesinde çalışmamaktadır. Söz konusu dönemde ben şirkette görevli değildim. Bu yüzden bu olaya ilişkin bilgim bulunmamaktadır. Diğer yandan evraklara tam olarak ulaşılamadığı için Burcu Yavuz hakkında tam bilgi verilememiş olmakla birlikte şu an itibarıyla 8.10.2001 tarihinde Elvankent şubesinde kasiyer olarak görevli iken söz konusu belgeyi imzaladığı 3.11.2001 tarihinde de şirketimizden ayrıldığı evraklara bakılarak görülmüştür. Söz konusu şahıs yetkisiz olup daha sonra da bu belgeyi gerek şube müdürüne gerekse de genel merkeze bildirmemiştir. Zaten satış politikamız gereği bu tip rekabete aykırı anlaşmalara taraf olmamız mümkün değildir.

940 *Elvankent şubesinde mağaza müdürü olarak görevli bulunan Doğan Varlı daha önce bu belgeyi bilmediğini, kendisine Burcu Yavuz'un bu belgeyi iletmediğini, dolayısıyla Genel Müdürlükte herhangi bir yetkili ya da birime de iletmediğini belirtmişti.*

Öte yandan, şirket yönetim kurulunun 15.8.2001 tarih ve 065 numaralı kararı da mağaza müdürü olarak Doğan Varlı'nın fiyat belirlemede ya da benzeri amaçlı

sözleşmeleri imzalamaya yetkisi olmadığını göstermektedir. Doğan Varlı'nın önceki ifadesi kabul edilemez olup, yetkilerini aşan, şirketin bu konudaki yaklaşımlarıyla çelişen, şahsını bağlayan bir tutumdur.”

950 **I.3.38. Çağdaş Ltd. Şti.**

Yeni Çağdaş Ltd. Şti. Satınalma Müdürü Mürsel Güven aşağıdaki hususları belirtmiştir:

“2001 yılında Yeni Çağdaş'ın satın alma müdürüydüm. 2003 şubat itibariyle şirketten ayrıldım. Naci Kutanis'i tanımıyorum. Ek:1/15'te yer alan imza benim imzama benziyor. Olsa olsa ekmek aldığım fırınlar tarafından fiyatla ilgili telkinler yapılmış olabilir. Mağaza müdürlerinin kendiliğinden fiyat yükseltmesi mümkün değildir. Çünkü ciro üzerinden prim aldıkları için ucuza satmak her zaman onların çıkarıdır. Naci Kutanis veya başka birisinin isteğiyle mağaza müdürlerinin ekmek fiyatını arttırması mümkün değildir. “

960

I.3.39. Endi A.Ş.

Endi A.Ş. Mağaza Müdürü Sabri Alp aşağıdaki hususları ifade etmiştir:

“Yaklaşık 1,5 aydır burada çalışmaktayım. Yürütülen soruşturma hakkında bu nedenle herhangi bir bilgim yoktur. Konuyla ilgili olarak bu adrese herhangi bir tebligat yapılmamıştır. Mağaza yönetimi değiştiğinden dolayı şu anki mağaza yönetiminin de konu hakkında bilgisi yoktur. Şu an imza sirküleri bulunmamaktadır yeni başladığımdan dolayı. Endi ile ilgili her türlü hukuki işlem İstanbul Merkez tarafından yürütülmektedir. Bilfa unlu mamuller ekmek satışı ile ilgileniyor, bizden yer kiralyorlar, Bilfa ile yapılan sözleşme merkezde bulunmaktadır. Sincan, Yenimahalle, Etimesgut bölgelerinde başka şubemiz yoktur. Biz burada kesinlikle mal alımı ve fiyat belirleme konusunda inisiyatif kullanamıyoruz, merkez onayına tabiiyiz. (Her türlü satış politikası merkez onayına tabiidir.) Geçmişe dönük olarak ekmek fiyatlarını şu anki sistemde görebilmemiz mümkün değildir. Merkezde bu konuya ilişkin bilgiler mevcuttur.”

970

I.3.40. Gimsa Ltd. Şti.

980 Gimsa Ltd. Şti. Müdürü Fazlı İyi aşağıdaki hususları ifade etmiştir:

“Naci Kutanis ya da Diren Organizasyon adlı firmadan Rekabet Kurumu'nun yazısı ile bilgimiz oldu. Bunun dışında söz konusu oluşumlar hakkında herhangi bir bilgimiz bulunmamaktadır.

Marketlerimize üç firmadan ekmek temin ediyoruz. Bunlar; Huzur Ekmek, Pınarbaşı ve Köroğlu firmalarıdır. Bu firmalarla herhangi bir yazılı sözleşmemiz yoktur. Normal müşteri-satıcı ilişkisi söz konusudur. Bu firmalardan hiçbir kişinin herhangi bir konuda şirketimizi temsile yetkisi yoktur. Alış-satış fiyatları piyasa kuralları içerisinde belirlenir.

990

Şubelerimizin teorik olarak merkezden habersiz karar verme yetkileri sınırlıdır. Sonuç olarak hukuken merkez şirketimiz sorumludur.

Buna ek olarak ekmek satışı konusunda şirket olarak bize herhangi bir şey empoze edilemez. Başka bir deyişle, her fırsatta ilan ettiğimiz gibi her şeyi herkesten hesaplı satmak şirket felsefemizdir. Bu nedenle hiçbir şahıs ya da kurum şirketimize satış fiyatı tespiti ile ilgili tavsiyede dahi bulunamaz.”

1000 Köroğlu Ltd. Şti'nin merkez adresi olan Atatürk Mah. Ankara Cad. Meltem Sok. No:5 Sincan/Ankara adresinde şirketin müdürü Yakup Köroğlu ile yapılan görüşmede aşağıdaki hususlar belirtilmiştir:

“Naci Kutanis adlı kişiyi tanımıyorum. Benim imzamin bulunduğu evrakı getiren kişileri de tanımıyorum. Biz şirket olarak bu belgelerin altına imza atmadık. Örneğin, 15.1.2001 tarihli Protokol ve Centilmenlik Anlaşması başlıklı belgenin altında herhangi bir şirketimiz adına imza bulunmamaktadır.

1010 *1994 yılından bu yana hiçbir bayiye ekmek vermiyoruz. Doğrudan tezgahtan satış yapıyoruz. Buna ek olarak, Gimsa'nın Elvankent'te bulunan mağazası açıldığından bu yana ekmek üretiminde bulunuyoruz. Bu faaliyeti taşeronluk sözleşmesi ile yürütüyoruz. Bu çerçevede ürettiğimiz ekmeği Gimsa'ya fatura ederek satıyoruz ve Gimsa ekmek satışından bizim komisyonumuzu günlük olarak ödemektedir.*

İmzamin yer aldığı belgeleri Gimsa'nın sahibi Fazıl Bey'le görüştüğümüzden sonra diğer marketlerin de imzası bulunduğu için imzaladım. Bu belgelerin imzalandığı tarihi takip eden günlerde uygulama ile ilgili olarak bizim ya da belgeleri dağıtanların herhangi bir araştırması olmadı.”

1020 **I.3.41. Makromarket A.Ş.**

Makromarket A.Ş.'nin Yönetim Kurulu Başkanı Şeref Songör aşağıdaki hususları belirtmiştir:

“Naci Kutanis veya Diren Organizasyon'la herhangi bir bağımız bulunmamaktadır. Herhangi bir ekonomik faaliyetimiz de bulunmamıştır. Anlaşmada imzası bulunan şahıs şirketimizden ayrılmış bulunmaktadır. Zamanında Sincan'daki şubemizde çalışmaktaydı. Yetkisini aşarak böyle bir tasarrufta bulunmuştur. Herhangi bir yetkili pozisyonda çalışmamaktaydı. Ekmeği 2001 yılında Sincan'daki mağazamızda kendimiz üretmekteydik. Şu anda dışarıdan alıyoruz. Ekmek fiyatları merkezden belirlenmektedir. Ancak rekabet olursa, mağaza müdürünün tavsiyesi üzerine merkezin kontrolünde fiyatlar ayarlanmaktadır. Şirket politikamız rekabet etmek üstüne olduğundan böyle bir anlaşmaya taraf olamayız.”

1030

Rekabet Kurumu Bilkent Plaza B3 Blok 49/4 adresinde Makromarket A.Ş. Bölge Koordinatörü Yalçın Taş ile aşağıdaki hususlar görüşülmüştür:

“2001 yılında Sincan mağazasında mağaza müdürü olarak görev yapıyordum. 2001 yılında Sincan mağazamızda ekmek üretimini yapan fırınımız vardı. Dolayısıyla bizim fırınlardan ekmek satın almamız söz konusu değildi. Ekmek fiyatlarımız merkezden belirlenmektedir. Naci Kutanis Sincan mağazamızda 2001 yılında bir kez geldi; ekmek fiyatlarını yüksek tutmamızı istedi. Bu talebini geri çevirdik ve bir daha kendisini görmedim. Söz konusu anlaşmalardaki imzalar bana ait değil, imzalayan şahıs –Tayfun Kantar- Sincan mağazasında vasıfsız reyoncuuydu, imza yetkisi yoktu. Protokolün üzerindeki imza Uğur Songör adına atılmıştır, koordinatördür, imza yetkisi

1040

vardır, ancak bahse konu imza Uğur Songör'e ait değildir. Diğer belgedeki imzayı ise tanımıyorum. Bu anlaşmaların üçünden de haberdar değilim."

8 Aralık 2003 Pazartesi günü Rekabet Kurumu Bilkent Plaza B3 Blok 49/4 adresinde Makromarket şirket ortağı Uğur Songör ile aşağıdaki hususlar görüşülmüştür:

1050 *"Protokol ve Centilmenlik anlaşmasındaki imza benim ancak benim imza yetkim yok. Sincan Mağazasında bir huzursuzluk oldu; ekmek fiyatları ile ilgili. Zararına ekmek satmayı engellemek amacıyla olduğunu söylediler. Ben de anlaşmayı imzaladım; imza yetkimin olmadığını söyledim. Anlaşmaya 1 gün bağlı kalmak zorunda kaldık, mağazada huzursuzluk çıkarmasınlar diye. 15.1.2001 tarihli belgedeki imza ise bana ait değildir."*

Yapılan bu görüşmelere ilave olarak, anlaşmalarda ismi yer alan Tayfun Kanber kendi imzasıyla aşağıdaki bilgileri Kurumumuza göndermiştir:

"İlgili makamın bilgisine.

1060 *Ben Tayfun Kanber 22.12.2000 ile 10.6.2002 tarihleri arasında Şeref Gıda Ltd. Şti.'nde çalıştım. Bu sürenin bir bölümünde Sincan şubesinde içinde ekmek reyonunun da bulunduğu reyonlardan sorumlu reyon görevlisi olarak görev yaptım. Çok net hatırlamamakla beraber birgün fırıncıların derneğinden geldiğini söyleyen birkaç kişi ellerinde diğer zincir marketlerin imzaları bulunan bir kaydı bizim de imzalamamızı istediler. Ben de ekmeği kendimiz ürettiğimiz için böyle bir durumun bizi ilgilendirmeyeceğini söyledim. Onlar da çok önemli birşey olmadığını formaliteler gereği bizim de imzamızın bulunmasının iyi olacağını söylediler. Ben de mağaza müdürüm Yalçın Taş'ın o anda mağazada bulunmadığını söyledim. Sen de imzalsan olur dediler. Çok önemli bir belge olmadığı şeklindeki ısrarlar üzerine biraz da başımdan savmak için imza attım. Zaten ekmeği kendimiz ürettiğimiz için bizi*

1070 *bağlayan bir durum yoktu. Fiyat yapımızı da onların istedikleri doğrultusunda ayarlamadık. Konuyla alakalı olarak (önemsemediğim için) amirlerime herhangi bir bilgi vermeyi (gerekli) duymadım. Konuyla ilgili olarak sorulacak sorulara hatırlayabildiğim kadarıyla cevap vermeye hazır olduğumu bildiririm."*

I.3.42. Nazar A.Ş.

Nazar A.Ş.'nin Genel Müdürü Nevzat Gündoğdu aşağıdaki hususları belirtmiştir:

1080 *"Naci Kutanis ya da Diren Organizasyon hakkında herhangi bir bilgimiz bulunmamaktadır. Ekmeği bölgesel olarak fırıncılardan almak suretiyle satışını gerçekleştiriyoruz. Sincan, Yenimahalle ve Etimesgut'ta olmak üzere 3 mağazamız soruşturma konusu bölgede faaliyet göstermektedir. O dönemde muhtelif fırınlardan ekmek aldık. Bu konuda herhangi bir sözleşme yapmamaktayız. Mal alımı ve fiyat belirleme konusunda tamamıyla merkez yetkilidir. Şubeler bu tür konularda merkezi bilgilendirmekle yükümlüdür. Sözü geçen Rasim Akın hal satın alma müdürü idi. Ekmekle herhangi bir ilişkisi bulunmamaktadır. Son olarak ekmeğin fiyatında genellikle –son zamanlarda- çok fazla bir oynama olmaz. Bu nedenle fiyatlar bu yıl çok sık değişmedi."*

I.3.43. Öğütler Ltd. Şti.

1090 *Öğütler Ltd. Şti. Müdürü Hamza Öğüt aşağıda yer alan bilgileri vermiştir: "Naci Kutanis ya da Diren Organizasyon adında bir firmayı tanımıyorum. Sincan bölgesindeki tek şubemiz Eryaman'da bulunmaktadır. Bu şubemiz 1991 yılında*

1100 faaliyete geçmiştir. Tahminen 1997 ya da 1998 yılında bu adreste bulunan marketimizin içinde ekmek üretimini gerçekleştirmeye başladık. Halen market içinde ekmek üretimini gerçekleştirmek suretiyle satış yapıyoruz. Kapasite az olduğu ve ticari anlam taşımadığı için dışarıya satış hiçbir zaman yapmadık. Şubeler merkezin inisiyatifi dışında herhangi bir alım yapamaz ya da fiyat belirleyemez. Ekmek fiyatı ile çok fazla oynamamayı prensip haline getirdik. Ancak rekabet koşulları çerçevesinde zaman zaman düşük fiyat uygulamamız ve fazla gramajla ekmek satışımız olmaktadır. Söz konusu belgede imzası bulunan Hakkı Öğüt Eryaman şubemizde Orta Reyon Sorumlusu olarak görev yapmaktaydı. “

1110 Öğütler Ltd. Şti.’nin merkez adresinde mağaza koordinatörü Hakkı Öğüt ile yapılan görüşmede aşağıdaki bilgiler edinilmiştir:
“8.10.2001 tarihli Protokol ve Centilmenlik Anlaşması altında bulunan imzayı firmamızı bağlamayacağını düşünerek attım. Zaten imza yetkim bulunmamaktadır. O dönemde orta reyon sorumlusu olarak mağazada görev yapıyordum. Eryaman şubemize o zaman iki kişi gelmişti. O anda mağaza müdürü yoktu. Benimle görüştüler. Piyasada düşük gramajlı ekmek çıkartılıp, düşük fiyat gösterildiğini söylediler. Ben de bizim ekmek gramajımız 220 gr. olup ekmeği 200.000 TL’den satıyoruz dedim. Gelen kişiler bizimle problemleri olmadığını söyleyerek söz konusu belgeyi imzalamamı istediler. Ben de diğer marketlerin de imzaladığını görerek önemsemeden imza attım. Hiçbir şekilde fiyat anlaşması olduğunu düşünerek imzalamadım. Gelen kişiler fırıncıları temsilen geliyoruz dediler. Yoksa bu kişileri ve Naci Kutanis’i ya da Diren Org. Diye bir firmayı tanımıyorum. Ayrıca bizim o tarihlerde 150.000 TL’den ekmek sattığımız firma da bulunmamaktadır. Bunlara ek olarak, mağazamızın fiyatları merkezden ayarlanarak maliyet hesabı yapılmak suretiyle bize bildirilmektedir. “

1120 Öğütler Ltd. Şti.’nin merkez adresinde Muhasebe Müdürü Vedat Uzanlık ile görüşülmüştür. Söz konusu görüşmeye ilişkin tutanakta aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:
“Vedat Uzanlık 19.11.2003 tarihli Belge Tutanağı ile Rekabet Kurumu Raportörlerince istenilen “Sincan, Yenimahalle, Etimesgut bölgelerinde bulunan şubelere ait 1.1.2001-15.1.2001 ve 1.10.2001-19.10.2001 tarihleri arasındaki günlük olarak ekmek satış fiyatını gösteren fiş/fatura veya ilgili diğer doküman örnekleri”ni bu tarihler arasında örnek olarak bir fiş olarak anladığını ve iki fiş ve iki faturadan ibaret belgeleri Rekabet Kurumu’na gönderdiğini ifade etmiştir. Bu tarihler arasında her gün için fiş örneği çıkarılmasının zaman alacağını, kısa sürede hazırlamayacaklarını, hazırladıklarında Rekabet Kurumu’na göndereceklerini belirtmişlerdir. “

1130 I.3.44. Soykan Ltd. Şti .

Mehmet Ali Soykan (Şirket Ortağı) aşağıdaki hususları belirtmiştir:
“Naci Kutanis veya Diren Organizasyon ile herhangi bir ekonomik faaliyetimiz olmadı. Tanımıyoruz. Mağazalarımızda satılan ekmeğin fiyatını mağaza müdürlerinin tavsiyesi üzerine merkez belirliyor. Buralara Ankara’daki 3 fırın ekmek sağlamaktadır. Ekmek fiyatı, Oda’nın belirlediği fiyat baz alınarak yöredeki rekabet doğrultusunda ayarlanmaktadır. Böyle bir organizasyonun içinde yer almadık. Satış faturalarını daha sonra göndereceğiz.”

1140 I.3.45. Yimpaş A.Ş.

Yimpaş A.Ş. Ulus Mağazası Gıda Şefi Yusuf Açıl aşağıdaki hususları ifade etmiştir:
"Ekmeği Kurtuluş'ta bulunan Kurtuluş Ekmek'ten alıyorduk. Ekmek bizde ucuz olsa da olmasa da sorun değil. Çeşitli yerlerdeki ilgili rakipler anlaşılan fiyata uymadıkları için biz de bozduk. Ekmek marketler açısından önemlidir. Doğal olarak müşterinin ilk dikkat ettiği üründür. Tüketici için ekmeğin ucuz olması dikkat çekicidir. Ekmek ucuz olunca tüketici diğer ürünleri de aynı yerden alacağı için ekmek promosyon amaçlı kullanılır. Naci Bey ve diğer fırıncılar bize gelerek baskı yaptılar. Biz de bu anlaşmaya uymak zorunda kaldık. Herhangi bir şekilde Naci Bey'e marketlerle birlikte toplanalım demedik."

1150

I.3.46. Yunus Ltd. Şti.

Yunus Ltd. Şti.'de Satınalma Müdürü (eski Elvankent Şube Müdürü) Cemil İnci aşağıdaki bilgileri vermiştir:

"Naci Kutanis ben şube müdürüyken geldi, marketlerin ekmek fiyatı konusunda anlaştığını, bir nevi centilmenlik anlaşması yaptığını söyledi. Diğer marketlerin imzasını gördüğüm için ben de imzaladım. Bunun üzerine de ekmek fiyatını normal fiyat seviyesi olan Fırıncılar Odası ve belediyenin açıkladığı 200 bin TL seviyesine yükselttik ve uyguladık. O tarihte ekmeği normal fiyatına yükselttiğimiz için Genel Merkezden izin almama gerek yoktu. Fırıncılar Odası'nda olan olaylardan haberim yok."

1160

I.4. Savunmalar

Dosya konusu değerlendirme yalnızca Gimsa Ltd. Şti.'ne yönelik olduğundan, yalnızca anılan teşebbüsün savunmasına yer verilmiştir.

1170

I.4.1. Gimsa Ltd. Şti.

Söz konusu teşebbüs, ekmek de dahil olmak üzere bütün ürünlerinde barkod uygulaması olmadığından, bu ürünler hakkında tutulan kayıtlarda, fiyatların toplam ürün olarak gözüktüğünü belirtmiş ve kendisinden talep edilen ekmek fiyatını gösterir yazar kasa fişleri yerine, ilgili tarihlerdeki "z" raporlarını göndermiştir. Ayrıca, ekmek alınan firmalarla normal ticari ilişkileri olmadığından, aralarında yapılan herhangi bir sözleşmenin bulunmadığı ifade edilmiştir.

1180

I.5. Değerlendirme

Ankara Valiliği tarafından gönderilen yazıda, Naci Kutanis, Mehmet Sami Akkerman, Orhan Yaralı, Metin Muratoğlu, Ali Kale, Salim Alınışık ve Gürsel Alınışık isimli şahıs ve çalışanlarının Ankara İli Sincan, Etimesgut, Yenimahalle, Altındağ ve Keçiören ilçelerinde faaliyet gösteren fırınlarla birlikte çeşitli uygulamalar yoluyla rekabeti sınırladıkları ve bazı fırınları bu yönde davranmaya zorladıklarına ilişkin belge, doküman ve soruşturma evrakının Ankara DGM Cumhuriyet Başsavcılığı'na intikal ettirildiği belirtilmiştir.

1190

Ancak, mevcut bilgi ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonucunda ilgili pazarda iki farklı oluşumun söz konusu olduğu görülmüştür. Bu bakımdan konuyla ilgili

değerlendirmenin bu oluşumlar temelinde ayrı başlıklar halinde sunulmasında yarar bulunmaktadır.

I.5.1. Sincan, Yenikent, Etimesgut ve Yenimahalle Bölgelerindeki Oluşum

1200 Söz konusu oluşuma kaynaklık eden temel belgelerin Danışmanlık Sözleşmesi, Hakemlik Sözleşmesi, Protokol-Hakem Sözleşmesi, Centilmenlik Anlaşması başlığını taşıdığı görülmektedir. Öncelikle belgelerin kapsam ve niteliği hakkında bilgi verilerek değerlendirilmede bulunulacaktır.

Ankara ili sınırları içindeki Sincan, Yenikent, Etimesgut, Yenimahalle Belediye sınırları içinde faaliyet gösteren fırınların bir araya gelme ve karar alma yönündeki girişimleri ilk aşamada danışmanlık sözleşmesi ve hakem belirlenmesi daha sonra ise protokol oluşturulması şeklinde gerçekleştirilmektedir.

1210 Danışmanlık sözleşmesi matbu bir sözleşme olup, Diren Organizasyon ve ilgili fırın arasında söz konusu fırın için ayrılan boşlukların doldurulması suretiyle imzalanmaktadır. Bu sözleşme uyarınca, Diren Organizasyon; ilgili fırının ticari ve sosyal organizasyonlara katılımını, başka firmalar ve diğer ekmek üreticisi firmalarla ilişkilerini ve koordinasyonunu sağlamayı, başka firmalarla ve diğer ekmek üreticileriyle doğabilecek sorunlarını çözmeyi, diğer firmalarla mesleki dayanışma ve etiğe uygun hareket etme konularında uygulayıcı olmayı, açıklanan çerçevede danışmanlık ve müşavirlik hizmetlerini üstlenmeyi kabul ve taahhüt etmektedir.

1220 Ayrıca, Diren Organizasyon tarafından danışmanlık hizmeti karşılığında adına fatura düzenlenen fırınları içeren belgeler ve anılan şirkete noter kanalıyla verilen vekaletnamelerden, danışmanlık hizmeti verilen fırınların yalnızca mevcut danışmanlık sözleşmelerine taraf olanlarla sınırlı olmadığı anlaşılmaktadır. Bu bakımdan yukarıda belirtilen türdeki ilişki, kendilerine fatura verilen ve vekaletnamesi bulunan fırınlar için de söz konusudur.

1230 Bu noktada, Diren Organizasyon öncülüğünde Hakemlik Sözleşmesi, Protokol-Hakem Sözleşmesi, Centilmenlik Anlaşması gibi belgelerin söz konusu danışmanlık ilişkisi temelinde oluşturulduğu dikkate alınırsa, bu ilişkiye taraf olan teşebbüslerin diğer belgelerden de sorumlu oldukları anlaşılmaktadır. Çünkü Diren Organizasyon ya da bu şirketin ortağı konumunda bulunan Naci Kutanis'e verilen vekaletin ne amaçla kullanılmak istendiği diğer belgelerle birlikte anlam kazanmaktadır.

1240 İkinci aşamada; Hakemlik Sözleşmesi ya da Protokol-Hakem Sözleşmesi başlıklı anlaşmalarla Diren Organizasyon'un ortağı Naci Kutanis'in ekmek üreticileri arasında çıkacak her türlü anlaşmazlıkları gidermek üzere hakem tayin edilmesi söz konusudur. Bu anlaşmaların her bölge için ayrı belgeler şeklinde düzenlendiği görülmektedir. Bu belgelerde, hakemin görevleri arasında; ilgili bölgede faaliyet gösteren ekmek üreticileri arasında ekmek üretim, dağıtım ve pazarlaması konularında ortaya çıkabilecek "haksız rekabetin" önlenmesi, üretimin artırılması ve azaltılması konularında alınacak ilke kararlarının uygulanmasında eşgüdüm sağlanması sayılmaktadır.

Bir sonraki aşamada ise, yine farklı bölgeler temelinde Protokol, Anlaşma, İlke kararı vb. adı altında anlaşmalar yapılmaktadır. Bu anlaşmalarda temel olarak ekmek fiyatının artırılması, ekmek başına verilen ondalıkların tespiti, bazı fırınların üretimlerini durdurmaları ya da sınırlamaları gibi konularda mutabık kalınarak hakem ve taraf olan fırınlarca imzalandığı görülmektedir.

1250 Yukarıda yer verilen açıklamalardan anlaşılacağı üzere anılan bölgelerde faaliyet gösteren teşebbüsler tarafından fiyat rekabetinin önlenmesini amaçlayan bir dizi anlaşma söz konusudur. Nitekim, şirket yetkilileri yapılan görüşmeler de ihlale konu olan anlaşmaların yapıldığı ve uygulandığına yönelik tespitleri destekleyici niteliktedir. Bu anlaşmaların ortak bir amaca hizmet ettiği dikkate alınırsa tek bir anlaşma olarak ele alınması yerinde olacaktır. Söz konusu anlaşma mevcut bilgi ve belgelere göre 2000 yılının Kasım ayında başlamış olup Diren Organizasyon'un Danışmanlık Sözleşmesi, Hakemlik Sözleşmesi, Protokol ve Centilmenlik Anlaşması'na yönelik fesih kararını fırın işletmecilerine ve hipermarket yöneticilerine gönderdiği 13.8.2003 tarihine kadar devam etmiştir.

1260 Diğer yandan, Naci Kutanis'in ekmek fiyatının tespit edilmesine yönelik olarak marketlerle anlaşmaları söz konusudur. Yukarıda sıralanan anlaşmalardan farklı olarak marketlerle yapılan anlaşmalar, temelde ekmek fiyatını düşürebilecek marketlerin de desteğini almak amacıyla yapılmaktadır. Çünkü, marketlerin ekmeği promosyon olarak düşük fiyattan tüketiciye sunması, fiyat seviyesinin düşmesine yol açması nedeniyle fırıncılar tarafından olumsuz bir durum olarak değerlendirilmektedir. Bu noktada marketlerle yapılan anlaşmaların asıl anlaşmanın uygulanmasının aksamaması için yapıldığı ve bu yönüyle tamamlayıcı olduğu anlaşılmaktadır. Ancak marketlerin diğer anlaşmalarda taraf olmamaları ve Naci Kutanis öncülüğünde oluşturulan gruptan danışmanlık ilişkisi yönüyle ayrılmaları nedeniyle bu anlaşmaların ayrıca değerlendirilmesi gerekmektedir. Nitekim, Naci Kutanis'le yapılan görüşmede elde edilen bilgiler de bu durumu teyit etmektedir.

1270 Özetle; dosya mevcudu bilgi ve belgelerden, Sincan, Yenikent, Etimesgut ve Yenimahalle bölgelerine ilişkin olarak haklarında soruşturma açılan teşebbüslerin bir takım oluşumları içinde;

"Belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemleri hukuka aykırı ve yasaktır."

1280 şeklindeki 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin a bendinde yer alan;
"Mal veya hizmetlerin alım ya da satım fiyatının, fiyatı oluşturan maliyet, kar gibi unsurlar ile her türlü alım yahut satım şartlarının tespit edilmesi," ve

(b) bendinde yer alan;

"Mal veya hizmet piyasalarının bölüşülmesi ile her türlü piyasa kaynaklarının veya unsurlarının paylaşılması ya da kontrolü"

1290 hükümleriyle uyumlu bir şekilde "ekmek pazarı"nda rekabeti kısıtlayıcı nitelikte anlaşma yaptıkları anlaşılmaktadır.

Bu noktada, söz konusu bölgelerde 4054 sayılı Kanun açısından ihlal olarak değerlendirilen hususların taraflar arasında akdedilen; Danışmanlık Sözleşmesi, Hakemlik Sözleşmesi, Protokol-Hakem Sözleşmesi, Centilmenlik Anlaşması adıyla anılan belgeler üzerinde odaklanılarak ele alınması gerekmektedir.

I.5.2. Sincan, Yenikent, Etimesgut ve Yenimahalle Bölgelerine Yönelik Anlaşma Belgeleri

1300 Sincan, Yenikent, Etimesgut ve Yenimahalle bölgelerinde faaliyet gösteren bazı fırınların Diren Organizasyon (Naci Kutanis) koordinatörlüğünde; 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin yukarıda yer verilen (a) ve (b) bendlerinde yer alan hükümleriyle uyumlu bir şekilde "ekmek pazarı"nda rekabeti kısıtlayıcı nitelikte anlaşma yaptıkları tespit edilmiştir. Bu tespite dayanak oluşturan belgelere aşağıda yer verilmiştir:

1. Soruşturma Raporu (SR) Ek:1/547-553'te yer alan Danışmanlık Sözleşmeleri ve Fırıncılar tarafından Diren Organizasyon'a verilen vekaletnameler
2. SR Ek:1/439-492'de yer alan Danışmanlık Hizmet Belgeleri
- 1310 3. SR Ek:1/3-4'de yer alan 24.01.2001 tarihli Hakemlik Sözleşmesi
4. SR Ek:1/5'de yer alan 24.11.2000 Tarihli Protokol-Hakem Sözleşmesi
5. SR Ek:1/8'de yer alan 31.01.2001 Tarihli Protokol
6. SR Ek:1/13'te yer alan 15.01.2001 tarihli Protokol ve Centilmenlik Anlaşması
7. SR Ek:1/14-15'te yer alan 02.02.2001 Tarihli Protokol ve Centilmenlik Anlaşması
8. SR Ek:1/16-17'de yer alan Anlaşma
9. SR Ek: 1/18-19'da yer alan Anlaşma ve İlke Kararı
10. SR Ek:1/20'de yer alan Anlaşma İlke Kararı (1 No.lu İlke Kararı)
11. SR Ek:1/24-25'te yer alan 23.01.2001 tarihli Anlaşma İlke Kararı
12. SR Ek:1/37-45'te yer alan 20.11.2001 tarihli Sözleşme
- 1320 13. SR Ek:1/414'de yer alan 08.10.2001 tarihli Protokol ve Centilmenlik Anlaşması
14. SR Ek:1/414-a'da yer alan 27.03.2002 tarihli Toplantı Kararı
15. SR Ek:1/415'te yer alan Toplantı Kararı
16. SR Ek: 1/6'da yer alan 28.02.2001 tarihli Protokol ve Centilmenlik Anlaşması (Tarafları Ek:1/427, 427-a, 428'de yer almaktadır)
17. SR Ek: 1/426-a'da yer alan 28.02.2001 tarihli Protokol ve Centilmenlik Anlaşması (Ek Sözleşme)
18. SR Ek:1/524,528'de yer alan Oluşuma Üye Fırın ile Hakem Arasında gerçekleşen Yazışma ve Fırıncılar arasında Yaşanan Sorunun Hakem Marifetiyle Çözülmesi
19. SR Ek:1/554-557'de yer alan şikayet formları

1330

I.5.2.1. Danışmanlık Sözleşmesi

Anılan Danışmanlık Sözleşmeleri matbu bir sözleşme olup, ekmek üreticisi olan teşebbüs; diğer ekmek üreticisi firmalarla ilişkilerini düzenlemek ve koordinasyonu sağlamak, bunun yanı sıra diğer üreticilerle doğabilecek sorunları çözmek amacıyla Diren Organizasyon'a (dolayısıyla Naci Kutanis'e) vekalet vermektedir.

1340 Rakiplerle koordinasyonun sağlanması amaçlı bir girişim olan bu tür sözleşmelerin varlığı ilgili teşebbüslerin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında değerlendirilmelerine neden olmaktadır. Nitekim anılan madde ile rakip teşebbüslerin birbirleriyle uyumlu davranış kalıpları içinde hareket etme amaçlı anlaşmalar

1350 yapmaları yasak fiiller arasında yer almaktadır. Aynı şekilde anılan matbu sözleşmelerin içeriği ile aynı kapsamda olan diğer sözleşmeler ve protokollerin varlığı neticesinde yapılacak bir değerlendirmede koordineli davranma iradesi gösteren ekmek üreticisi firmaların sayısının sadece danışmanlık sözleşmelerinin sayısı ile sınırlı kalmadığı görülmektedir. Dolayısıyla Soruşturma Raporu ekinde yer alan Danışmanlık Hizmet Belgeleri'nin verildiği firmaların varlığı da bu tespiti güçlendirmektedir. Ayrıca diğer *anlaşma, protokol* vb. isimler altında düzenlenen belgeler Danışmanlık Sözleşmesi'nde yer alan koordinasyonun ve taraflar arasında kurulan ilişkinin 4054 sayılı Kanun'u ihlal etme amaçlı kullanıldığını göstermektedir.

1360 Ayrıca 5.12.2003 tarihinde Kurum kayıtlarına giren Diren Organizasyon vekili Av.Hasan Erdoğan tarafından gönderilen belgeler arasında yer alan Fırıncılar tarafından Diren Organizasyon'a verilen noter onaylı vekaletnameler incelendiğinde; söz konusu vekaletnamelerin (metinleri birbirinden farklı olmakla birlikte) Danışmanlık sözleşmeleri ile benzerlikleri ve aynı amaç doğrultusunda düzenlenmiş olmaları dikkat çekmektedir. Örneğin, Çağdaş Francala Gıda İnşaat San. ve Tic. Ltd. Şti'ni temsilen Avni Özgür tarafından verilen vekaletnamede yer alan şu ifadeler bu tespiti güçlendirmektedir:

1370 *"Temsilen yetkili bulunduğum Çağdaş francala Gıda İnşaat Sa. Ve Tic. Ltd. Şti'nin ticari ve sosyal organizasyonlara katılımını başka firmalarla ve diğer ekmek üreticisi firmalarla ilişkilerini ve koordinasyonunu sağlamayı, başka firmalarla ve diğer ekmek üreticileriyle doğabilecek sorunlarını çözmeye, diğer firmalarla mesleki dayanışma ve etiğe uygun hareket etme konularında uygulayıcı olmayı, açıklanan çerçevede danışmanlık ve müşavirlik hizmetlerini yapmaya veya yaptırmaya, şirketimin adına dava açmaya ,...yasal işlemlerimi takip ve neticelendirmeye, kurulmuş ve kurulacak organizasyonlarda beni temsile uzlaşma talebinde bulunmaya, başkalarını da tevkil teşrik ve azle mezun ve yetkili olmak üzere birlikte veya ayrı ayrı olmak üzere Diren Organizasyon Danışmanlık Müşavirlik ve Tic. Ltd. Şti.'ni vekil tayin ettim"*

I.5.2.2. Danışmanlık Hizmet Belgeleri

1380 Danışmanlık hizmeti karşılığında kesilen faturaların yer aldığı bu belgeler, belgede yer alan ekmek üreticisinin Diren Organizasyon'dan danışmanlık hizmeti aldığını göstermektedir. Dolayısıyla bu firmaların Diren Organizasyon ile 1. sırada yer alan Danışmanlık Sözleşmesi akdettikleri söylenebilecektir. Yazılı böyle bir belgeye ulaşılmasa dahi Danışmanlık Hizmet Belgeleri uygulamada bu ilişkinin varlığını göstermektedir. Bu belgelerin verildiği (Diren Organizasyon tarafından adına fatura düzenlenen) teşebbüsler arasında Pazar Ekmek Fabrikası ile birlikte çok sayıda fırın bulunmaktadır.

I.5.2.3. 24.1.2001 tarihli Hakem Sözleşmesi

1390 Anılan sözleşme; Yenimahalle'de faaliyet gösteren otuz ekmek üreticisi ve ekmek üreticileri tarafından seçilen hakem Naci Kutanis arasında imzalanmıştır. Söz konusu sözleşmede alınan kararlara bakıldığında ilk olarak hakeme verilen yetki dikkati çekmektedir. Ancak verilen yetkilerle birlikte yetki veren teşebbüs niteliğindeki fırınların amaçlarının ortaya konulmasına büyük önem verildiği görülmektedir. Nitekim anılan fırınlar anlaşabilmek amacıyla bir hakem tayin etmişlerdir. Dolayısıyla

hakem bu ilişkilerden menfaat sağlamakla birlikte gerçekte rakip teşebbüslerin istedikleri anlaşma zeminini oluşturmaktadır. Buna göre anılan Sözleşme’de hakem;

1400 *“..Yenimahalle ilçe metropolitan sınırları içinde faaliyet gösteren ekmek üreticileri arasında ekmek üretmede, üretilen ekmeklerin dağıtımında, üretilen ekmeğin dağıtım ve pazarlanmasında ve aralarında bu konularda doğabilecek haksız rekabetin önlenmesinde... üretim artırma ve azaltmada... halkın temel gıda maddesi olan ekmeğin gereksinimleri karşılayacak miktarda üretilmesinin sağlanmasında ve tüm bu konularda alınacak ilke kararlarının uygulanmasında eşgüdüm ve koordine sağlamak üzere tam bir tarafsızlık içinde ve her üreticiye karşı eşit davranarak onların gerek kendi aralarında gerekse üçüncü kişi ve kuruluşlar ile kamu kurum ve kuruluşlarına karşı haklarını öncelikle ve önemle savunmak ve gerçekleştirmektir...”*

şeklinde belirtilen yetkilerle donatılmıştır. Ayrıca söz konusu ifadelerin devamında;

“Tüm bu konularda ekmek üreticileri arasında kabul ve üzerinde anlaşılan kararları uygulamak üzere yetkilendirilmiştir...”

1410 denilerek kararların uygulanmasında hakemin görevlendirildiği belirtilmektedir.

I.5.2.4. 24.11.2000 tarihli Protokol-Hakem Sözleşmesi

Protokol Hakem Sözleşmesi Naci Kutanis ile belge altında ismi geçen, Sincan ve Etimesgut Belediye hudutları dahilinde faaliyet gösteren ekmek üreticileri arasında düzenlenmiştir. Buna göre;

1420 *“..Protokol- Hakem Sözleşmesi gereğince; Sincan ve Etimesgut Bölgesi Hudutları dahilinde taraf ekmek fabrikaları işleticileri arasındaki üretime ve dağıtıma yönelik faaliyetler ile yine bu kapsamdaki tüm faaliyetlerinin düzenlenmesi, koordinasyonunun sağlanması, aralarındaki haksız rekabetin önlenmesi, bu faaliyetlerinin sağlıklı bir şekilde yapılabilmesi, meslek kuralları dahilinde çalışmalarının temini, üreticilerin teknik kapasitelerinin artırılmasına,...yönelik alınacak prensip kararlarının uygulanması amacıyla ve dahi bu konular ile ilgili oluşabilecek ihtilaflarda hakemlik etmek üzere adı geçen üreticiler ile Naci Kutanis anlaşma sağlamışlardır. Bu yetki neticesinde üreticiler protokol hükümlerince Naci Kutanis’i belirtilen konularda önderlik yapmak, tavsiye kararları almak ve mutabık kalınan kararların uygulanmasını ve uygulanıp uygulanmadığının takibini yapmak konusunda yetkili kılmışlardır.”*

1430 şeklindeki hüküm ile hakeme söz konusu bölgede koordinasyonun teminine yönelik geniş yetkiler tanınmıştır.

I.5.2.5. 31.1.2001 Tarihli Protokol

31.1.2001 tarihli Protokol; Yenimahalle ekmek üreticileri ve ekmek üreticileri tarafından seçilen hakem Naci Kutanis arasında imzalanmıştır. Protokol’de;

1440 *“31.01.2001 itibarıyla Yenimahalle Mahallinde faaliyet gösteren Ekmek fabrikaları ekmek fiyatını 100.000 TL’ye çıkarıp, ekmek başına verilen ondalıklar kesinlikle*

%20 olarak uygulanacaktır. %20'nin dışına çıkan (fazla) meslektaşlar tespit edildiğinde 10.000.000.000TL cezai müeyyide uygulanacaktır. Altında imzaları bulunan firmalar ile Naci Kutanis arasında bu sözleşme yapılmıştır.”

şeklindeki karar alınarak ekmek fiyatının rakip teşebbüslerin katılımıyla belirlenmesi, bakkal ve marketlerde satılan her bir ekmek için bakkal ve markete verilen satış komisyon oranının (ondalık) anlaşılın seviyenin üstüne çıkarılmaması ve aksi durumda ilgili teşebbüse ceza uygulanması karara bağlanmıştır.

1450 **I.5.2.6. 15.1.2001 tarihli Protokol ve Centilmenlik Anlaşması**

Anılan anlaşma; Sincan, Etimesgut ve Yenikent Belediye hudutları dahilinde faaliyet gösteren ekmek üreticileri ve aynı hudutlar dahilinde faaliyet gösteren hipermarketler ile hakem Naci Kutanis arasında imzalanmıştır. Anlaşmada Esnaf ve Sanatkarlar Birliği'nin belirlemiş olduğu fiyatların uygulanması, içlerinde ekmek üreten firmalar da dahil olmak üzere aynı sınırlar içinde faaliyet gösteren hipermarketlerin ne kendi aralarında ne de ekmek üreticileriyle anlaşma yoluyla fiyatlarda oynama yapmayacakları karara bağlanmıştır.

1460 507 sayılı Kanun'un 125. maddesinde odaların belirlediği fiyatların Esnaf Birlikleri tarafından onaylanması halinde geçerli olabileceği ve ilgili "Esnaf ve Sanatkarlarca Üretilen Mal ve Hizmetlere Ait Ücret Tarifelerinin Düzenlenmesi Hakkında Yönetmelik" in 4. maddesinde ise belirlenecek fiyatların azami fiyatlar olduğuna hükmedilmiştir. Ancak söz konusu Protokol'de anılan mevzuatta belirtilen durumun aksine Oda tarafından belirlenen fiyatların tek satış fiyatı şeklinde kabulü söz konusudur. Dolayısıyla kaynağını Kanun ve ilgili yönetmeliklerden almayan hatta mevcut hukuki düzenlemelerin yadsınması suretiyle bilinçli olarak aksi yönünde kararlar alınmıştır. Nitekim ekmek fiyatlarını düzenleyen mevzuat, standardı belirlenmiş bir adet ekmeğin satılabilecek maksimum fiyatını tespit etmekte; anılan seviyelerin altındaki satış fiyatını ise doğal olarak talep ve arz miktarı gibi ilgili teşebbüslerin pazarda karşı karşıya kaldıkları rekabet koşulları doğrultusunda her bir bağımsız teşebbüs tarafından belirlenmesine bırakmaktadır. Ancak görüldüğü üzere beklenen bu durum alınan kararlarla önlenerek rekabetin sağlıklı bir biçimde devam ettirilmesine tarafların iradeleriyle son verilmiştir.

1470

I.5.2.7. 2.2.2001 Tarihli Protokol

2.2.2001 tarihli Protokol ve Centilmenlik Anlaşması adı altında gerçekleştirilen anlaşma, Yenimahalle Belediye hudutları dahilinde faaliyet gösteren otuz yedi ekmek üreticisi ve ekmek reyonu bulunduran on dört süper/hiper market yetkilileri ile hakem Naci Kutanis arasında imzalanmıştır. Anlaşmanın 3. ve 4. maddesi 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi açısından dikkat çekicidir. Buna göre 3. madde;

1480

“..Haksız rekabet yaratılmayacaktır. Üretilen ekmeğin lezzetli olması; giderek ISO kalite belgesi alınacak şekilde bir standarda kavuşturulması amaçlanacak, odanın belirlediği gramaj ve fiyat üzerinde üretim ve dağıtım yapılacaktır.”

şeklinde karara bağlanmıştır.

4. madde ise;

1490

“..Süper/hiper marketler kendi aralarında ya da başka yer fırın ve ekmek fabrikaları ile anlaşarak odanın belirlediği gramaj ve fiyat dışında bir belirlemeleri ve buna göre ekmek pazarlamaları olmayacaktır. Daha fazla müşteri çekmek düşüncesinde ekmeğin promosyon gibi kabulü ile ekmeğin belirlenen fiyatının altında satışı yapılmayacaktır.”

1500 şeklindedir. Anlaşmanın diğer tarafı olan Yenimahalle Belediyesi sınırlarında faaliyet gösteren market ve süpermarketler de yukarıdaki madde hükmüne taraf olmaları sebebiyle ilgili ürün pazarındaki ekmek fiyatındaki rekabete son vermek üzere anlaşma sağlamışlardır. Alınan kararda diğer fırıncılarla veya kendi aralarında Oda'nın belirlediği gramaj ve fiyat dışında belirleme yapmayacakları (bazı süper marketlerin kendi ekmek üretim tesislerinin olduğu göz önüne alınmalıdır) ve bu yönde bir pazarlama yoluna gitmeyecekleri karara bağlanarak ekmeğin belirlenen fiyatının altında satışının yapılmayacağı karara bağlanmıştır. Anlaşıldığı üzere ekmeğin sadece üretim seviyesinde değil, aynı zamanda dağıtım ve satış seviyesindeki rekabetin de önüne geçilerek gerek miktar gerekse fiyat hareketlilikleri tarafların kendi iradeleriyle yasaklanmaktadır.

I.5.2.8. Anlaşma

1510 Söz konusu Anlaşma'da Uğur Ekmek Fabrikası'nın bir yıllığına kapatılması ve karşılığında belli tutardaki senetler işleticisine teslim edilmesi ve işleticisinin bir yıl boyunca hiçbir şekilde ekmek üretmemesi ve üretmesi halinde cezai yaptırıma tabi kalacağı karara bağlanmaktadır.

I.5.2.9. Anlaşma ve İlke Kararı

1520 Söz konusu anlaşma ile yine bir yıl süre ile üretim yapmayacak fırınlar belirlenmektedir. Anlaşma hakem ve kapatılan fırınların yanı sıra bölgede faaliyet gösteren 32 ekmek üreticisinin katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Anılan anlaşmada Alkanlar, Aykurt ve Uğur Ekmek fabrikalarının bir yıl süre ile kapatılması ve kapatılan fırınların mağdur olmamaları için üretime devam eden fırınların dayanışma adı altında tazminat nitelikli ödemeleri konu edilmektedir. Ayrıca 8. sırada yer verilen Anlaşma'da Uğur Ekmek Fabrikası için öngörülen bu yardımın ne şekilde gerçekleştirildiğini ortaya koymaktadır. Ancak dikkat çeken nokta adı her ne kadar dayanışma da olsa bir üreticinin üretiminin durması halinde karşı karşıya kaldığı kar mahrumiyetinin üretime devam eden diğer firmalarca karşılanmasıdır. Bu durum, bölgesel paylaşımlar içinde hareket eden fırınların, üretimine son verilen fırının yarattığı arz boşluğunu dolduran fırınlarca yapılan ek üretim tazminatı olarak değerlendirilmektedir. Nitekim alınan kararlar doğrultusunda ne başka bir fırının ne de üçüncü kişilerin kapatılan tesisleri çalıştıramaması durumunda talep sabit iken arz miktarı azalmakta ve arz açığının telafisi bölgedeki diğer üreticiler tarafından sağlanmaktadır. Ayrıca ilgili anlaşmada Demircioğlu Ekmek Fabrikası'nın tezgahı dışında üretim ve dağıtım yapmayacağı kararlaştırılmaktadır. İlgili firmanın pazardaki rekabet yeteneğinin bu hükümlerle kısıtlandığı açıktır.

I.5.2.10. Anlaşma İlke Kararı (1 Nolu İlke Kararı)

1540 *“28/02/2001 tarihli Protokol-Centilmenlik anlaşması ve buna ek olarak düzenlenen Ek Sözleşme 1 muvacehesinde işbu sözleşme tarafları Alkanlar*

1550 *Ekmek, Aykurt Ekmek, Uğur Ekmek ve Demircioğlu Ekmek Fabrikaları (Demircioğlu Ek. Fab. Tezgahı dışında üretim ve pazarlama yapmayacaktır.) bir yıl süre ile işletme ve üretimi durdurulan Alkanlar Ekmek Fabrikası, Aykurt Ekmek Fabrikası, Uğur Ekmek Fabrikası ve Demircioğlu Ekmek Fabrikasına (Demircioğlu Ek. Fab. Tezgahı dışında üretim ve pazarlama yapmayacaktır.) tazminat niteliğinde yardımda bulunacaklardır. Bu yardım çerçevesinde Alkanlar Ekmek Fabrikası, Aykurt Ekmek, Uğur Ekmek ve Demircioğlu Ekmek Fabrikası (Demircioğlu Ek. Fab. Tezgahı dışında üretim ve pazarlama yapmayacaktır.) bu bir yıl içerisinde hiçbir şekilde üretimde bulunmayacaklardır, aksi takdirde alınan tazminatın on (10) katı cezai şart olarak yek diğerlerine ödenecektir. Kapatılan Alkanlar Ekmek Fabrikası, Aykurt Ekmek, Uğur Ekmek ve Demircioğlu Ekmek Fabrikasında (Demircioğlu Ek. Fab. Tezgahı dışında üretim ve pazarlama yapmayacaktır.) başka işletmeciler, üçüncü kişiler de üretim yapamazlar. Alınmış olan bu kararın uygulanmasını Diren Org. Dan. Müş. Tic. Ltd. Şti. (Naci KUTANİS) yapacaktır. Niza halinde Protokol-Centilmenlik Anlaşmasıyla ek sözleşme 1 esasları uygulanacaktır.”*

1560 Söz konusu İlke Kararı'nda 16 ve 17. sırada bulunan anlaşmalarda yer alan kararlara uyulmaması halinde anlaşmaya taraf teşebbüslerce alınan “*üretici firmanın üretiminin durdurulması, askıya alınması ve hatta üretim tesisinin kapatılması*” yönündeki kararın uygulandığı görülmektedir.

1570 Anlaşıldığı üzere tarafların (üretimine ara verilen üreticiler ve hakem) ortak iradesi doğrultusunda Alkanlar Ekmek Fabrikası, Aykurt Ekmek Fabrikası ve Uğur Ekmek Fabrikası bir yıl süreyle üretimine son verecek; Demircioğlu Ekmek Fabrikası ise sadece tezgah üzerinde satış yapacaktır. Ancak alınan karar neticesinde diğer taraflar söz konusu üreticilere mağduriyetlerini gidermek adına tazminat niteliğinde ödemede bulunacaklar; üretimine son verilen firmalar ise üretime geçmeleri halinde tazminatın on katı tutarında ceza ödeyeceklerdir. Ayrıca kapatılan üretim tesislerinde diğer fırınlar ya da üçüncü kişiler üretim yapamayacaklardır. Bu durumu bölgede faaliyet gösteren diğer üreticilerin de onayladığı anlaşmaya ise aşağıda yer verilmiştir.

I.5.2.11. 23. 1.2001 tarihli Anlaşma İlke Kararı

Anılan İlke Kararı Sincan-Etimesgut ilçe sınırlarında faaliyet gösteren ekmek üreticileri arasında oluşturulmuştur. Buna göre;

1580 “..aşağıdaki koşullarda Dadaş Ekmek Fabrikası ile Karadeniz Unlu Mamulleri Ekmek Fabrikası üretime ara vereceklerinden diğer ekmek üreticileri kendilerine ekmek üretmeyecekleri bir yıl boyunca tazminat niteliğinde aylık bir milyar beşyüzmilyon tutarında ödemede bulunacaklar üretime ara verecek Dadaş ve Karadeniz ekmek Fabrikaları da bir yıl boyunca herhangi bir şekilde üretimde bulunmayacaklardır. Bu amaçla;

- Alınmış bulunan ilke kararı uygulamasını Hakem Naci Kutanis sağlayacak, kararın uygulanmasını gözetecektir.
 - Ekmek Fabrikalarında bir yıl süresince üretim yapılmayacaktır. Üçüncü kişiler dahi bu fabrikalarda hiçbir şekilde üretim yapmayacaklardır.
 - Bir yılın sonunda taraflar yeniden anlaşmayı değerlendireceklerdir.
- 1590

- *Üretim yapamayacak fabrika sahiplerine mağduriyetlerini önlemek ve mesleki dayanışma bağlamında ayda bir buçuk milyar tutarında tazminat nitelikli ödeme diğer üretimde bulunan fabrika sahiplerinde gerçekleştirilecektir.. Tahsili ve bunun ödenmesi hakem eli ile yapılacaktır.*
- *Taraflar alınmış olan bu ilke kararlarına uymamaları halinde yek diğerlerine Yirmi milyar TL cezai koşul ödeyeceklerdir.*
- *Üretimde bulunmayacak fabrika sahiplerine ödenecek meblağ ile ilgili ödeme ve tutanak hakem tarafından yapılacaktır.*
- *Taraflar bu ilke kararının uygulanmasında anlaşmazlığa düşmesi halinde önce hakeme başvuracaklar; anlaşmazlığın bitmemesi halinde Sincan Mahkemeleri ile İcra dairelerini yetkili ve görevli kılmışlardır.”*

1600

Alınan kararlar ile üretime ara verecek firmalara ödenecek tazminat ve miktarı karara bağlanarak, gerekli görülen tedbirler sıralanmaktadır. Nitekim “*Tutanak*” başlıklı metinde de yukarıda yer verilen ve üretimine ara verecek olan Karadeniz Unlu Mamulleri Ekmek Fabrikası’na teslim edilen senetlere yer verilmektedir.

I.5.2.12. 14.11.2001 tarihli duyuru ve 20.11.2001 tarihli Sözleşme

1610 Anılan 14.11.2001 tarihli duyuru ile fırın işletmelerince hakem tayin edilen Naci Kutanis tarafından daha önce akdedilen sözleşme ve protokollerin iptal edilerek mevcut anlaşmaların anılan sözleşmelerde belirlenen ilke ve kurallara uyulmaması sebebiyle feshedildiği, ekmek üreticilerine bildirilmektedir. İlke ve kurallara uyulmaması gerekçesine ilişkin açıklamalar incelendiğinde ise temel sebebin fırınların fon vermemesi ya da verilecek fonlara temel teşkil eden kapasitelerin gizlenmesi olduğu anlaşılmaktadır.

1620 20.11.2001 tarihli Sözleşme ile yukarıda değinilen fesih duyurusu iptal edilerek, Yenimahalle ilçesi belediye sınırları ve mücavir alanı içinde faaliyet gösteren ekmek üreticileri ile hakem arasındaki anlaşma zemininin tekrar sağlandığı gözlemlenmektedir. Buna göre;

“...İş bu sözleşmenin tarafları aşağıda döküm halinde sayılan maddeleri ve daha önce imzalanan Hakem Sözleşmesi (24.01.2001), Protokol ve Centilmenlik Ana Sözleşmesi (28.02.2001) ve bu sözleşmeye ilaveten çıkarılan Ek Sözleşme 1 (28.02.2001) ile Danışmanlık Sözleşmelerindeki (01.03.2001) maddeleri açıkça ve gayri kabili rücu olmak üzere kabul ve taahhüt ederler.”

1630 ifadesi ile daha önce akdedilen sözleşmelerin geçerliliğinin devam ettiği belirtilmektedir. Anılan Sözleşme’nin 4. maddesinde;

“..yasaların emredici buyrukları doğrultusunda hareket edilecek ve halkın temel gıda maddesi olan ekmek üstünde manipülasyon kesinlikle yapılmayacaktır. Damping uygulamasının kesinlikle yasak olduğu tek gıda maddesi olan ekmek üzerinde –yasa gereği- kesinlikle damping yapılmayacaktır..”

yer alan hüküm ile ekmek üzerinde kesinlikle damping yapılmayacağı kararlaştırılmıştır. 5. maddede;

1640 *“..her ne olursa olsun ekmek, Meslek Odasının belirlediği fiyattan satılacaktır...”*

şeklindeki hüküm ile aslında azami fiyat olan Fırıncılar Odası tarafından belirlenen fiyatın tek satış fiyatı olduğu kararlaştırılmıştır. 8. maddede;

“..Ekmekte bayi kar marjı %20 oranında sabitlenecek ve kesinlikle bu oranın dışına çıkmayacaktır...”

şeklindeki hüküm ile ekmek bayilerine verilecek kar marjı sabitlenmiştir. 10. maddede;

1650

“..ortak bayiler zaman içerisinde tek firmaya indirilecek ve bu süreçte bayilerde kati surette aynı fiyat uygulanacaktır...”

şeklindeki hüküm ile aynı bayiye ekmek veren fırınların bu duruma son vererek tek bayiye tek fırın uygulamasına geçileceği ve bu süreçte de fırınların aynı bayiye farklı fiyat üzerinden ekmek vererek rekabet etmeleri yasaklanmaktadır. 11. maddede;

“..hiçbir koşulda pazar yerleri ve halka açık yerlerde arabayla veya başka yöntemlerle düşük fiyattan veya aynı fiyattan ekmek satılmayacaktır...”

1660

şeklindeki hüküm ile ekmek bayileri dışında pazar yerlerinde ve halka açık yerlerde araç veya başka usullerle düşük veya geçerli fiyattan ekmek satılmayacağı kararlaştırılmıştır. 15. maddede;

“..Mevcut serbest piyasa ekonomisinin gereklerine uygun hareket edilecek, kartel oluşturulmayacak ve haksız rekabet kesinlikle yapılmayacaktır. Bu doğrultuda yukarıdaki maddeler de göz önünde bulundurularak Esnaf ve Sanatkarlar Birliği'nin belirlemiş olduğu fiyatlar doğrultusunda satış yapılacak, bu fiyatların altına düşülmeyecek, fiyatlarda oynama ve dalgalanmalara gidilmeyecektir. Fiyat tespiti konusunda görev ve yetkinin Esnaf ve sanatkarlar Birliği'nde olduğu hiçbir zaman unutulmayacaktır..”

1670

şeklindeki hüküm ile ekmek üreticileri arasında oluşturulan yapı içerisinde ikinci bir oluşum olarak nitelendirilebilecek “kartel” oluşturulamayacağı ve Esnaf ve Sanatkarlar Birliği'nin belirlediği ve aslında azami fiyatlar olarak mevzuatta yerini bulan ekmek fiyatının tek fiyat olarak kabul edilerek, bu fiyatın altında satışların yapılamayacağı ve fiyatlarda oynama gerçekleştirilemeyeceği karara bağlanmıştır. 16. maddede;

1680

“..bölgeler arası ihlaller yapılmayacak olup, bölge dışından gelebilecek ihlallerin hiçbir tartışmaya meydan vermeksizin tarafımıza doğru ve samimi bir şekilde zamanında iletilecektir...”

şeklindeki hüküm ile belirlenmiş bölgelerde faaliyet gösteren üreticilerin bölgeleri dışındaki satış uygulamalarına yer verilerek, durumun hakeme bildirilmesi kararlaştırılmıştır. 17. maddede;

“..bölgeler arası oluşturulacak koordinasyona alınan kararlar çerçevesinde aynen riayet edilecektir...”

1690

şeklindeki hüküm ile bölgeler arasında koordinasyon oluşturulacağı ve bu yönde alınan kararlara aynı şekilde uyum gösterileceği karara bağlanmıştır. 18 . maddede;

“..en kısa sürede –ivedilikle- geriye dönük 10 günlük üretim kapasitesi ve tüm bayi listesi hazırlanarak Diren Organizasyona sunulacaktır. Bayi listesinde bayi bazında verilen günlük ekmek miktarı da yazılacaktır...”

1700 şeklindeki hüküm ile hakeme verilecek fonların tespit edilmesi amacıyla fırınların geriye dönük olarak on günlük kapasite raporlarının ve günlük üretilen ekmek miktarlarının hakeme teslim edileceği karara bağlanmıştır. 25. maddede;

1710 *“..sözleşmeye taraf olan bütün gerçek ve tüzel kişiler organizasyon ve danışmanlık hizmetlerini sürdüren Diren Organizasyon Ltd. Şti.'ye ürettikleri ekmek başına 2000 TL hizmet karşılığı ücret ödeyecekler, bu ücretler ödendiğinde, Diren Organizasyon fatura kesecek ve ilgili kişiye teslim edecektir. Ayrıca sözleşmeye taraf kişiler kiralanacak veya kapatılacak fırınların sahiplerine kira ve tazminat niteliğinde ödemelerin yapılabilmesi amacıyla oluşturulan fon için Diren Organizasyon'a ürettikleri ekmek başına 1000 TL'si ödeyecekler, Diren Organizasyon sözleşmeye taraf firma ve kişiler adına vekaleten bu ödemeleri yapacaktır...”*

şeklindeki hüküm ile ekmek üreticilerinin hakem tarafından kendilerine verilen hizmetler karşılığında hakeme ekmek başına 2000 (ikibin) TL karşılığı ücret verileceği ayrıca kiralanacak veya kapatılacak fırınların sahiplerine kira ve tazminat niteliğinde ödeme yapılabilmesi amacıyla bir fon oluşturulması ve bu fona üretilen her bir ekmek başına 1000 (bin) TL ödenmesi kararlaştırılmıştır. 27. maddede;

1720 *“..Her ne kadar 14.11.2001 tarihli fesih bildirimini ile sözleşmenin tek tarafı olarak feshedildiği Diren Organizasyon Ltd. Şti. tarafından bildirildiyse de 1.3.2001 tarihli Danışmanlık, 24.1.2001 tarihli Hakem, 28.2.2001 tarihli Protokol ve Centilmenlik Anlaşması ile aynı tarihte buna ilaveten çıkartılan Ek Sözleşme ve 7.10.2001 tarihli Sözleşmelerin tamamı iş bu sözleşme ile Diren Organizasyon fesihten rücu etmiş, böylece yeniden geçerlilik kazanmış ve bütün taraflar bu sözleşmelerin geçerliliği ile bağlayıcılığını kabul etmişlerdir. Bu nedenle bu sözleşmelerin tamamı iş bu sözleşmelerin ekidirler...”*

şeklindeki hüküm ile taraflar arasında daha önce akdedilen sözleşmelerin geçerliliklerinin devam ettiği kararlaştırılmıştır.

1730 **I.5.2. 13. 8.10.2001 tarihli Protokol ve Centilmenlik Anlaşması**

Sincan, Etimesgut Belediyeleri mücavir alanı içinde faaliyet gösteren Hipermarketlere yönelik hazırlanan Anlaşma'da;

“..Geçen hafta (6.10.2001) resmi yazımızla ve sizleri ziyaretlerimizle ekmeğin yeni satış fiyatının Bölgede 200.000 TL'dan olacağı tarafınıza bildirilmiş ve yeni fiyata tüm marketlerin uyacağı mutabakatı alınmıştır. Fırıncıların yaşadığı kriz de göz önünde bulundurularak ekmek konusunda marketler arasında yaşanan rekabetin ortadan kaldırılması, fırın işletmecileri

- 1740 *açısından yaşamsal bir durumdur. Yeni fiyata tüm marketler aynı anda geçecektir. Bu konuda yardımcı olacağınızı bekler, çalışmalarınızda başarılar dileriz...
Not: tüm marketlerle görüşülmüş ve yeni fiyat uygulamasına aynı anda, yani 09.10.2001 tarihi itibarıyla geçilecek olup, tüm market yetkililerinin imzaları aşağıdadır..."*

şeklindeki kararlarla ekmeğin belirlenen satış fiyatı konusunda marketler arasında yaşanan rekabetin ortadan kaldırılması ve yeni fiyatlara tüm marketlerin aynı anda geçmeleri karara bağlanmıştır.

1750 **I.5.2.14. 27.3.2002 tarihli Toplantı Kararı**

Sincan, Etimesgut ve Belediye hudutları dahilinde faaliyet gösteren ekmek üreticileri ile hakem Naci Kutanis arasında gerçekleştirilen toplantıda; ekmek satış fiyatının belirlenmesi, bayi dışındaki satış noktalarına ekmek verilemeyeceği gibi sokak aralarında, araçlarda ve pazar yerlerinde ekmek satılmayacağı aksi durumda hakeme bilgi verilmesi ve kararlara uymayan ekmek üreticilerinin 5.000.000.000 (beşmilyon) TL ceza ödeyeceği karara bağlanmıştır.

I.5.2.15. Toplantı Kararı

- 1760 Hakem tarafından Sincan bölgesindeki faaliyetler rapor edilerek durum tespiti yapılmıştır. Verilen hizmetler karşılığında üretilen ekmek başına alınan 3.000 (üçbin) TL fon bedelinin 3.889.830 (üçmilyonsekiyüzseksendokuzbinsekizyüzotuz) adet ekmek üretim miktarında 11.670.000.000 (onbirmilyaraltıyüzyetmişmilyon) TL toplam bedele ulaştığı ancak kapasitelerin 15.000-20.000 (onbeşbin-yirmibin) arasında eksik gösterildiği rapor edilmiştir. Buna ek olarak ekmek başına alınan 3.000 (üçbin) TL'lik fon bedelinin 5.000 (beşbin) TL'ye çıkarılması, fon toplanması ve bu konuda sorun çıkaran üreticilerin durumu ele alınmaktadır. Ayrıca ekmek fiyatının Belediye tarafından üretilen Halk Ekmek fiyatı ile mukayesesi yapıp, Halk Ekmek fiyatının artırılması yönünde çalışılması da öneri halinde belirtilmiştir.
- 1770

I.5.2.16. 28.2.2001 tarihli Protokol ve Centilmenlik Anlaşması

Anılan anlaşma; Sincan, Etimesgut ve Yenikent İlçesi Belediye mücavir alanı içerisinde faaliyet gösteren ekmek üreticileri ile hakem Naci Kutanis arasında imzalanmıştır. Anılan anlaşmada ekmek fiyatlarında indirim yapılamayacağı, kartel oluşturulmayacağı, kesinlikle Esnaf ve Sanatkarlar Birliği'nin belirlemiş olduğu fiyatlar doğrultusunda satışların yapılacağı ve aykırılık halinde 500.000.000 (beşmilyon) TL cezai şart ödeneceği karara bağlanmıştır.

1780 **I.5.2.17. 28.2.2001 tarihli Protokol ve Centilmenlik Anlaşması (Ek Sözleşme 1)**

Aşağıda yer verilen sözleşme ile hakeme tanınan yetkiler ortaya konulmaktadır. Buna göre;

"...aşağıda belirtilen görev ve yetkiler bir uyuşmazlık doğmamasını sağlamak amacıyla hakeme tevdi edilmiştir.

- 1. Tarafların Ana Protokol-Centilmenlik Sözleşmesinde kabul ve taahhüt ettikleri yükümlülöklere uyup uymadıklarının denetimlerini hakem yapacaktır.*

- 1790 2. *Önemli olanın uyuşmazlıkların doğmasını engellemek olduğunun bilinciyle hakem, imza sahibi firmalarda gerekli gördüğü anda her türlü denetim ve inceleme, üretimin sağlık koşullarına uygun olup olmadığını denetleme, aykırılık görürse uyarma ve ilgili yasal mercilere derhal bildiriş kanuni işlemleri yaptıırma, üretim, stok, maliyet, kapasite, fiyat, pazarlama konularında her türlü defter ve belgeleri inceleme ve araştırma yetkisine sahiptir.*
- 1800 3. *Hakem, gerekli gördüğünde sözleşme taraflarını toplantıya çağırma, anlaşma ilke kararı alıp uygulama yetkisine sahiptir. Hakem gerekli gördüğünde hak ve nefaset kaideleriyle, hüsnüniyet kuralları çerçevesinde alınan ilke kararları doğrultusunda üretici firmanın üretimini durdurmaya askıya almaya ve hatta fabrikayı veya fırını süresiz kapatmaya yetkilidir. Ancak ilgili olabilecek üreticinin tazminat alma hakkı saklıdır. Tazminatı yukarıdaki ilkeler çerçevesinde hakem belirler.*
4. *Sözleşme tarafları, alınan kararlar doğrultusunda günlük olarak hakeme kapasite raporu vereceklerdir. Sözleşme taraflarının işbu sözleşmeyi onaylayıp kabul ettiklerini gösteren kaşe ve imzalarını havi Ek-1, Ek-2, Ek-3 sayfalar (Ekler) bu sözleşmenin ayrılmaz bir parçasıdır. Sözleşmenin imza bölümü bu sayfalardadır. İşbu sözleşme, tarafların kendi serbest iradeleri ile 20.02.2001 tarihli protokol Centilmenlik Anlaşmasının 1. Eki olarak imzalanmış ve hüküm altına alınmıştır.*

1810 ”

şeklinde alınan kararları taraflar kabul etmiştir. Görüldüğü üzere 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi genel hükmü ve yasaklanan haller içine giren rakipler arası yapılan anlaşmalarla arz ve talep miktarının kontrol altına alınması amacıyla kapasite, fiyat, üretim, stok, maliyet ve pazarlama konularında şeffaflık sağlanması, kendilerince haksız rekabetin önlenmesi amacıyla bir takım ilke kararlarının alınması ve alınan kararlara uyulmaması halinde söz konusu üretim tesisinin üretiminin durdurulması ya da askıya alınması hatta süresiz kapatılması konularında hüsnüniyet kuralları çerçevesinde hakeme yetki verilmektedir. Dolayısıyla firmalar aldıkları kararlarla ilgili olarak kendi aralarında cezalandırma mekanizmalarını da oluşturmaktadırlar. Bu duruma örnek olarak anılan türdeki bir kararın uygulamasına aşağıda yer verilmiştir.

1820 **I.5.2.18. Yepaş tarafından bildirilen yazı**

Yepaş A.Ş. tarafından gönderilen yazı, fırıncıların bölge paylaşımı içinde olduklarının ortaya konulmasında örnek bir belge olarak kabul görmektedir. Nitekim anılan yazıda Yepaş A.Ş. adına Gürsel Alniaçık;

1830 *“Bu birlik bozulduğundan itibaren YEPAŞ AŞ olarak bir daha toplantılara katılmayacağımızı kendi ekmek fiyatlarımızı belirleyeceğimizi, her fırının bakkalına ekmek vereceğimizi GÜRSEL ALNIAÇIK olarak namusum ve şerefim üzerine yemin ederim.*

İmza

Gürsel ALNIAÇIK

15.12.2000

NOT: Fon vermeyen fırınların bayilerine ekmek vereceğimi de bilmenizi istiyorum”

şeklinde belirtilen ifadesinde varolan birliği bozduğunu ve o andan itibaren toplantılara katılmayacağını, kendi ekmek fiyatını belirleyeceğini, her fırının bakkalına

1840 ekmek vereceğini belirterek ayrıca fon vermeyen fırınların bayilerine de ekmek vereceğini ifade etmektedir. Dolayısıyla soruşturmaya konu olan ekmek üreticileri arasındaki oluşum yukarıdaki ifadelerle çok açık bir biçimde ortaya konulmaktadır. Yepaş A.Ş.'nin aldığı kararlar mevcut düzenin bir nevi resmini çizmekte ve ifadelerden firmaların kendi aralarında fiyat tespiti ve bölge paylaşımı yaptıkları anlaşılmaktadır. Ancak 28.9.2001 tarihli mutabakat metni incelendiğinde Zemheri A.Ş. ile Yepaş ve Alnıaçıklar A.Ş.'nin hakem gözetiminde anlaşma sağladıkları tespit edilmiştir. Buna göre "Yepaş ile Zemheri A.Ş.'nin Centilmenlik Barış Anlaşması" başlıklı mutabakat metninde;

1850 *"..Bulunulan son durumdan.....28.9.2001 tarihi itibarıyla karşılıklı saldırı olmayacak. Geçmişte varolan kırgınlıklar tamamıyla son bulup, bundan sonra ne özel ne ticari kin güdülmeyipve barış için ortak özveri ve güven sağlanacak. Bunun vesilesi olarak Alnıaçık, Şeker Fabrikalarının ekmek ihalesine Alnıaçık ve Yepaş olarak girmeyeceği gibi Zemheri A.Ş.'ye destek verecek. Olası küçük hatalarda ve sorunlarda karşılıklı görüşmelerle sorun büyütülmeden Naci Kutanis'e Mehmet Zemheri ve Sami Alnıaçık durumu iletecekler..."*

1860 alınan kararlar Yepaş A.Ş. tekrar "sisteme" dahil olmuş ve hatta karşılıklı saldırılar olarak metinde geçen fiyat rekabetine son verilmesine vesile olarak Şeker Fabrikaları'nın ekmek ihalesine Alnıaçık ve Yepaş A.Ş. olarak girilmeyeceği buna ilaveten Zemheri A.Ş.'ye destek verileceği kararlaştırılmıştır.

I.5.2.19. Fırıncı Şikayet Formları

1870 Anılan formlarda ekmek üreticileri tarafından yaratılan oluşumda hakeme pazar raporları verilmektedir. Söz konusu şikayetlerde gerek bölgesi dışında faaliyet gösteren fırınlar gerekse ucuz ekmek satan market ve bakkallara müdahale edilmesi amacıyla fırıncılar tarafından hakem bilgilendirilmekte ve hakem ise "çözümlenen şikayetler" başlıklı formlarda gelen şikayetlerin değerlendirmesini yapmaktadır. Görüleceği üzere ilgili ürün pazarında faaliyet gösteren firmaların kurdukları sisteme bağlılıkları dikkat çekmektedir.

I.5.3. Marketlere İlişkin Değerlendirme

1880 Soruşturma konusu olaya ilişkin olarak Ankara Valiliği'nden gelen dosyada marketlerin ekmek piyasasında Diren Organizasyon (Naci Kutanis) önderliğinde gerçekleştirilen oluşum ile anlaşmalar yoluyla rekabeti sınırladıklarına ilişkin 3 belge bulunmaktadır. Bu belgeler esas itibarıyla Diren Organizasyon tarafından belirlenen ve ekmek piyasasında rekabeti ortadan kaldıran bazı hususların ilgili bölgelerdeki marketler ve fırınlar tarafından kabul edilmesine yönelik anlaşma metinleridir. Yukarıda ayrıntılarıyla yer verildiği üzere Diren Organizasyon, Ankara Sincan, Yenikent, Etimesgut ve Yenimahalle bölgelerindeki fırınlar ile ekmek piyasasında rekabet ortamını ortadan kaldıran çeşitli oluşumlara öncülük etmiştir. Bu noktada marketlerin bu oluşuma taraf veya destek olma nedenleri önem kazanmaktadır.

Soruşturma döneminde yapılan incelemeler neticesinde, Ankara ekmek piyasasında marketlerin ekmeği önemli oranda promosyon aracı olarak kullanması, yüksek kapasiteli Ankara Halk Ekmek Fabrikası'nın Ankara Fırıncılar Odası (Oda)'nın belirlediği fiyat tarifesinde yer alan azami fiyattan daha düşük düzeyde ekmek fiyatı

1890 belirlenmesi, fırınların düşük kapasite kullanmaları, kayıt dışı çalışan veya gerekli asgari koşulları taşımayan fırınların yarattığı haksız rekabet, ekmekte ürün farklılaştırmasının olmaması ve 2001 yılındaki ekonomik kriz gibi nedenlerden dolayı fırıncı esnafının Oda tarafından belirlenen azami satış fiyatından ekmek satmasının güçleştiği anlaşılmaktadır. Sincan, Yenikent, Etimesgut ve Yenimahalle bölgelerindeki fırıncılar karşılaştıkları sorunlardan (“düşük fiyat”, “haksız rekabet”) kurtulmak için de belli kişiler aracılığıyla ekmek piyasasını kendi çıkarları doğrultusunda disipline etmek ve ekmek ürününün satış fiyatını Oda’nın belirlediği fiyata yükseltmek istemişlerdir.

1900 Ancak ekmek, sadece bakkalarda veya fırınların tezgahında satılmamakta, marketlerde de satılmaktadır. Son yıllarda tüketicilerin alışveriş alışkanlıklarının bakkallardan daha büyük ölçekli marketlere kaydığı da dikkate alındığında, sadece fırınların bir araya gelerek nihai satış fiyatının ne olması gerektiği üzerine anlaşmalarının ekmeğin genel fiyat dengesini etkilemeye yetmeyeceği açıktır. Ayrıca, marketlerin tüketicilere yönelik yaptığı promosyonlar ile tüketicilerin ekmeğin fiyatına ilişkin bilinçlerini arttırması, anlaşmalarda marketlerin ekmekte promosyon yapmayacaklarının neden yer aldığını ve fırıncıların yaptıkları anlaşmaya neden marketleri de dahil ettiklerini gösterir niteliktedir. Sonuç olarak, marketlerde satılan ekmeğin fiyatının Oda’nın açıkladığı azami fiyat seviyesinde gerçekleşmesi ve

1910 marketlerin ekmek ürününde promosyon yapmayacakları konularının yer aldığı anlaşmaların, fırınlar arasında yapılan anlaşmanın sürdürülebilir olmasını sağlamaya yönelik tali anlaşmalar olduğu kanaatine varılmıştır.

Yukarıda yer alan hususlar dışında Oda’nın azami fiyatı belirleme yetkisinin olması, piyasadaki genel fiyat seviyesini belirlemek amacıyla anlaşmak isteyen fırınların ve marketlerin bu konu üzerinde anlaşmalarını kolaylaştırdığı söylenebilir. Teşebbüsler arası yatay anlaşmaların uygulanmasında en önemli etken teşebbüsler arası birliğin bir denetleme mekanizmasıyla korunmasıdır. Ekmek ürünü bu açıdan değerlendirildiğinde, resmi bir makam olan Oda’nın *bir* fiyat açıklıyor olmasının,

1920 fırıncılar ve marketler arasındaki bir birlikteliğin daha rahat gerçekleşmesine neden olduğu söylenebilir. Ayrıca, Oda tarafından ekmeğin azami satış fiyatına ilişkin yapılan açıklamalarda, açıklanan bu fiyatın azami fiyat olduğu ve isteyen fırınların bu fiyatın altında satış yapabileceğinin net bir şekilde belirtilmemesi; tüketicileri ekmeğin satış fiyatının açıklanan fiyat olduğuna yönlendirerek daha düşük bir fiyatın piyasada olup olmadığını araştırmasını engellemekte ve böylece fırınlar ve marketler arasında yapılabilecek olası bir birlikteliği daha da kolaylaştırmaktadır.

Bunlarla birlikte Oda ile yapılan görüşmelerde, Oda’nın 1986 yılından 2003 yılına kadar açıkladığı azami fiyat listeleri, bunlara ilişkin Ankara Fırıncılar Odası Başkanlığı’na gönderilen yazılar ve hakkında soruşturma açılan ve Oda üyesi olan şirketlere ilişkin bilgiler alınmıştır.

1930

4054 sayılı Kanun’un 4. maddesinde “Belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemleri hukuka aykırı ve yasaktır” denilmektedir. Marketlere yönelik olarak yapılan incelemeye esas teşkil eden I.5.2/6-7 ve I.5.2/14 numaralı bölümlerde değinilen belgelerden, Naci Kutanis’in bazı marketler ve fırınlar arasında 4054 sayılı Kanun

1940 bakımından ihlal teşkil eden kararları da içeren anlaşmalar yapılmasına öncülük ettiği anlaşılmaktadır. Dolayısıyla belgelerin açıkça rekabeti bozma ya da kısıtlama amacına yönelik olarak hazırlandığı görülmektedir.

1950 Soruşturma açılan marketler tarafından yapılan savunmalarda, anlaşma metninde unvanları karşısında bulunan imzaların yetkisiz kişilerce atıldığı veya imzayı tanımadıkları, bu nedenle de bu belgelerin kendilerini bağlayamayacağı ileri sürülmektedir. Ancak, Rekabet Hukuku bağlamında rekabet ihlaline hükmedebilmek için rekabet ihlalinin teşebbüslerin şirketi temsile yetkili kişilerinin eylemleri veya yazılı kararları sonucu oluşması gibi bir gereklilik söz konusu değildir. Dolayısıyla Kanun'a aykırı anlaşmalar yapan teşebbüsler tarafından böyle bir anlaşmanın yetkili kişilerce imzalanmaması nedeniyle geçersiz olduğu ve kendilerini bağlamayacağını öne sürmeleri anlamsızdır. Esas itibarıyla, teşebbüsler bir bütün olarak yetkili veya yetkisiz tüm personelinin rekabete aykırı eylemlerinden sorumludurlar. Dolayısıyla, yukarıda sayılan marketler adına atılan imzaların yetkisiz kişilerce atılmış olması marketleri 4054 sayılı Kanun bağlamında sorumluluktan kurtarmamaktadır.

1960 Belirtilmesi gereken bir diğer husus ise marketlerde satılan ekmeğin fiyatının kimin tarafından belirlendiğidir. Bir market ister kendi ekmeğini üretiyor olsun ister ekmeğin üretimini marketinin içinde başka bir teşebbüse devretmiş olsun isterse de dışarıdan temin ettiği ekmeği satıyor olsun bu durum ekmeğin fiyatının belirlenmesinde bu marketin tek yetkili olduğu gerçeğini değiştirmemektedir. Diğer bir ifadeyle, fırınların ya da market içinde üretim yapan teşebbüsün marketlerde satışa sunulan ekmeğin satış fiyatını belirleme yetkisi bulunmamaktadır. Dolayısıyla marketin içinde başka bir teşebbüs tarafından ekmeğin üretiminin gerçekleştirildiği veya ekmeğin dışarıdaki bir fırından alınıp satıldığı durumlarda marketin Rekabet Hukuku uyarınca sorumluluğu ortadan kalkmamaktadır.

1970 Soruşturma muhatabı marketlerin anlaşma hükümlerini uygulayıp uygulamadığının anlaşılabilmesi amacıyla marketlerden anlaşmalarda belirtilen bölgelerdeki şubelerinden, anlaşmalarda geçen tarihlerden 15 (onbeş) günlük öncesi ve sonrası her bir günü gösteren (1.1.2001-15.2.2001 ve 1.10.2001-19.10.2001) ve içinde normal ekmeğin satış fiyatının yer aldığı yazar kasa fişleri istenmiştir.

Gimsa Ltd. Şti. tarafından sadece ilgili günlere ilişkin olarak "Z" raporları gönderilmiştir. Ancak bu raporlarda ekmeğin satış fiyatına ilişkin bilgiler yer almadığından, gönderilen bu bilgiler dikkatte alınmamıştır.

1980 Gimsa Ltd. Şti.'nden analiz yapmaya dayanak olacak yeterli bir veri Kurumumuz kayıtlarına ulaşmadığından analiz kısmında bu şirket hakkında fatura kayıtlarıyla ilgili herhangi bir yorum yapılmamıştır.

Soruşturma konusu anlaşma belgeleri temelinde marketlere ilişkin yapılan inceleme ve değerlendirme aşağıda sunulmaktadır.

I.5.3.1. 15.1.2001 tarihli Protokol ve Centilmenlik Anlaşması

Taraflarca 15.1.2001 tarihinde imzalandığı belirtilen belgede, Naci Kutanis isimli şahsın Sincan, Etimesgut ve Yenikent bölgelerinde faaliyet gösteren beş marketin bu bölgelerdeki şubeleri ve ilgili fırınlar arasında yapılan anlaşmaya öncülük ettiği

1990 anlaşılmalıdır. Yapılan bu anlaşmada, belirlenen bölgelerde faaliyet gösteren hipermarketler ve ekmek fırınlarının 16.1.2001 tarihi itibarıyla hem kendi aralarında hem de birbirleriyle olan fiyat rekabetine son vereceği ve ekmek fiyatının Oda'nın belirlediği fiyat olacağı hususları kararlaştırılmıştır. Bu tarihte Oda tarafından belirlenen ekmeğin azami fiyatı ise 100.000 (yüzbin) TL'dir. Aşağıda ise çeşitli marketler tarafından gönderilen yazar kasa fişleri/bilgisayar çıktılarında hareket edilerek söz konusu anlaşmanın bu marketler tarafından uygulanıp uygulanmadığı incelenmiştir (Öncelikle yazar kasa fişlerini gönderen şirketler, daha sonra ise bilgisayar kayıtlarını gönderen şirketler incelenmektedir).

2000 Anlaşmada imzası bulunduğu halde herhangi bir belge göndermeyen Gimsa Ltd. Şti.'ye ilişkin olarak işbu anlaşmada isimlerinin yanında imza bulunması ve imzanın bu mağazaya ekmek sağlayan Köroğlu Fırını'nın sahibine ait olması, bu marketin de anlaşmaya taraf olduğunu göstermekte ve bu sebepten dolayı anılan teşebbüs Kanun'un 4. maddesini ihlal etmektedir.

Dolayısıyla, anlaşmada yer alan tarihlerde ekmek satış fiyatını yükselten marketlerin -ki bu tarihte Oda tarafından belirlenen ekmeğin azami satış fiyatında herhangi bir değişiklik olmamıştır- 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal eden bir anlaşmaya taraf oldukları, söz konusu anlaşmaya taraf olan veya uygulayan Gimsa Ltd. Şti. 2010 I.5.2/6 numaralı bölümde yer alan anlaşma ile 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal etmiştir.

I.5.3.2. 8.10.2001 tarihli Protokol ve Centilmenlik Anlaşması

Taraflarca 8.10.2001 tarihinde imzalandığı belirtilen belgede, Naci Kutanis isimli şahsın Sincan ve Etimesgut bölgelerinde faaliyet gösteren Gimsa Ltd. Şti. ve altı market arasında yapılan anlaşmaya öncülük ettiği anlaşılmalıdır. Buna göre, Sincan ve Etimesgut bölgelerinde faaliyet gösteren hipermarketlerin 9.10.2001 tarihi itibarıyla *Oda tarafından belirlenen azami fiyata uyacakları ve marketler arasındaki rekabeti ortadan kaldıracakları* imza altına alınmaktadır. Ayrıca, aynı anlaşmada 2020 6.10.2001 tarihinde bu anlaşmayı imzalayan fırınların Naci Kutanis tarafından ziyaret edildiği ve ekmek satış fiyatının 200.000 (ikiyüzbin) TL olacağına marketlere bildirildiği bilgisi yer almaktadır. Oda tarafından 6.10.2001 tarihinde 150.000 (yüzebin) TL olan ekmeğin azami fiyatı 7.10.2001 tarihinde artırılarak 200.000 (ikiyüzbin) TL'ye yükseltilmiştir.

Marketler arasında yapılan anlaşmaya aracılık ettiği anlaşılan Naci Kutanis'in Oda tarafından ekmeğin yeni azami satış fiyatının açıklanmasıyla birlikte 6.10.2001 tarihinde marketlerle bu konuda temasa geçildiği bilgisi yer almaktadır. 8.10.2001 tarihinde düzenlendiği anlaşılan bu belgede, ekmek satış fiyatının 200.000 (ikiyüzbin) TL olarak 9.10.2001 tarihinden itibaren uygulamaya konulacağı yönünde imzası bulunan marketlerden taahhüt alınmıştır. İlk iki belge ve marketlerden gelen yazar kasa fişleri incelendiğinde, asıl amacın marketlerde satılan ekmeğin fiyatının Oda'nın belirlediği azami fiyat seviyesine yükseltilmesi olduğu anlaşılmalıdır. Söz konusu belgede, Oda'nın 6.10.2001 tarihinde açıkladığı azami ekmek satış fiyatına marketlerin de uyması istenmiştir. 2030

Anlaşma hükümlerinin kendi marketlerinde uygulanmadığına yönelik herhangi bir belge gönderemeyen ancak anlaşmada imzaları yer alan Gimsa Ltd. Şti., belgenin bu

2040 şirketle ilişkisi olan bir kişi tarafından imzalanması da göz önünde bulundurularak, rekabeti sınırlama amacı taşıyan bir anlaşma yapması nedeniyle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal etmiştir.

J. GEREKÇE VE HUKUKİ DAYANAK

2050 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi ile, belirli bir mal ve hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar hukuka aykırı bulunarak yasaklanmıştır.

2060 4054 sayılı Kanun'da, Medeni Hukuk ve Borçlar Hukuku mevzuatında kullanılan "sözleşme" ya da "akit" terimleri yerine "anlaşma" terimi kullanılmıştır. Kanun'un 4. maddesinin gerekçesi de dikkate alındığında, anlaşmada Medeni Hukuk'un geçerlilik koşullarına uyma ölçütünün aranmadığı ortaya çıkmaktadır. Dolayısıyla, taraflar arasındaki danişıklı ilişki ya da irade uyuşmalarının anlaşma olarak değerlendirilmesinde hukuki geçerlilik ve bağlayıcılık şartı aranmamalıdır.

2070 Bu nedenle, soruşturma konusu anlaşma belgelerinin taraflar açısından herhangi bir hukuki bağlayıcılık içermemesi ve bazılarının imzasız olması gibi özellikler, söz konusu belgelerin anlaşma olarak değerlendirilmesine engel oluşturmamaktadır. Hatta teşebbüsleri ilzam ve temsil yetkisine sahip olmayan personelin rakip teşebbüslerle ulaştığı yazılı veya sözlü mutabakatlar, eğer teşebbüslerin bilgileri dahilinde veya yönlendirmeleri doğrultusunda olmuşsa ya da rekabeti sınırlayıcı etkiler doğurmuşsa bunlar da anlaşma olarak değerlendirilmektedir. Nitekim Kurul 26.11.1998 tarih ve 93/750-159 sayılı Kararı ile; *"Rekabet Hukuku açısından anlaşmalarda şekil şartının aranmadığı, dolayısıyla Gaziantep Tilmen Oteli'nde yapılan toplantıya katılan şahısların ilgili firmaları temsile yetkili olmadığı ve adı geçen anlaşmada imzalarının bulunmadığı yönündeki savunmaların 4054 sayılı Kanun'a aykırı bir anlaşmanın varlığını ortadan kaldırmadığı"* sonucuna ulaşmıştır.

2080 Ayrıca, 4054 sayılı Kanun delil ve ispat araçları ile ilgili bir sınır öngörmemektedir. Dolayısıyla hukuka uygun olarak elde edilmiş her türlü delil ve ispat araçlarının anlaşmaların varlığını kanıtlamak amacıyla kullanılmasında bir sakınca bulunmamaktadır. Bu bakımdan, ilgili belgelerin bir anlaşma olarak değerlendirilmesi açısından delil niteliğinde olduğu; yapılan yerinde incelemelerde elde edilen diğer bilgilerin ise anılan anlaşma belgelerini destekleyici nitelikte olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Bu çerçevede daha önceki bölümlerde yapılan tespit ve değerlendirmelerde yer verildiği üzere, mevcut bilgi ve belgelerden, dosya konusu olayda ilgili pazarda faaliyet gösteren teşebbüslerin aralarındaki rekabeti sınırlama amacına yönelik olarak bir anlaşma yaptıkları anlaşılmaktadır. Bu anlamda anılan bilgi ve belgelerin söz konusu anlaşmanın varlığına yönelik bulgular olarak değerlendirilmesinde bir sakınca görülmemiştir. Dolayısıyla hakkında soruşturma açılan taraflarca, belgelerde imzanın bulunmaması, belgelerin yetkisiz kişilerce imzalanması ve hukuki

2090 bağlayıcılığının olmaması yönünde yapılan savunmalar ihlalin varlığını ortadan kaldırmamaktadır.

Kanun, bir anlaşmanın hukuka aykırı bulunması için rekabeti sınırlayıcı amaçlı olmasını tek başına yeterli saymaktadır. Başka bir deyişle; bir anlaşma, rekabeti sınırlayıcı etkileri fiilen doğurmasa, uygulanmasa ya da uygulanamamış olsa dahi hükümlerinden rekabeti sınırlayıcı amaçlı olduğu anlaşılıyorsa doğrudan yasaklanmaktadır. Anlaşmanın amacının belirlenmesinde ise, tarafların subjektif amaçlarından öte anlaşmanın genelinden ya da hükümlerinden çıkarılabilen objektif amaç dikkate alınmaktadır.

2100 Daha önceki bölümlerde yer verildiği üzere, soruşturma konusu anlaşmaların rekabeti sınırlama amacı taşımasının ötesinde mevcut bir takım belgelerden anılan anlaşmaların uygulandığı da anlaşılmaktadır. Bu bakımdan, anlaşmaların Kanun'un 4. maddesi anlamında rekabeti sınırlayıcı etkisinin de görüldüğünü söylemek mümkündür. Nitekim, söz konusu anlaşmaların mevcut bilgi ve belgelere göre 2000 yılının Kasım ayında başlayıp Diren Organizasyon'un Danışmanlık Sözleşmesi, Hakemlik Sözleşmesi, Protokol ve Centilmenlik Anlaşması'na yönelik fesih kararını fırın işletmecilerine ve hipermarket yöneticilerine gönderdiği 13.8.2003 tarihine kadar devam ettiği anlaşılmaktadır. Soruşturma döneminde şirket yetkilileri ile yapılan görüşmelerde anılan yetkililerin ihlale konu olan anlaşmaların yapıldığı ve 2110 uygulandığına yönelik ifadeleri tespitleri destekleyici niteliktedir.

Özetle; Gimsa Ltd. Şti. ve diğer teşebbüsler tarafından rekabetin sınırlandırılmasını amacıyla yapılmış bir dizi anlaşma söz konusudur. Bu anlaşmaların ortak bir amaca hizmet etmesi nedeniyle tek bir anlaşma olarak ele alınması gerekmektedir. Marketlerle yapılan anlaşmaların da söz konusu anlaşmanın uygulanmasının aksamaması için yapıldığı ve bu yönüyle tamamlayıcı olduğu anlaşıldığından aynı yönde değerlendirilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. Dolayısıyla, mevcut bilgi ve belgelerden 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi anlamında rekabeti sınırlayıcı anlaşma yaptığı anlaşılan Gimsa Ltd. Şti.'nin aynı Kanun'un 16. maddesinin ikinci fıkrası 2120 uyarınca cezalandırılması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

K. SONUÇ

Önaraştırma ve soruşturmaya ait tüm savunma, ek savunma, sözlü savunma tutanakları, sözlü savunma toplantısının ses kayıtlarının yazılı açılımı, raporları, Danıştay kararları, tüm dosya münderecatında yer alan bilgi ve belgeler okunup incelenerek yapılan görüşmeler sonucunda;

2130 1. Gimsa İnşaat San. Tic. Tur. İth. İhr. Ltd. Şti. unvanlı teşebbüsün rekabeti sınırlayıcı anlaşma yapmak suretiyle 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiğine,

2. Bu nedenle Gimsa İnşaat San. ve Tic. Tur. İth. İhr. Ltd. Şti.'ye 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesi ve 2002/1 sayılı Tebliğ uyarınca asgari ceza miktarı olan 5.816,11 TL idari para cezası verilmesine

OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.